

Неоніла Кравчук

Інноваційні підходи в роботі з батьками

Методичний посібник

Кам'янець – Подільська міська рада
Управління освіти і науки
Науково – методичний центр
Лабораторія дошкільної освіти

Інноваційні підходи в роботі з батьками

Кравчук Неоніла Валеріївна,
вихователь дошкільного
навчального закладу
комбінованого типу № 20

2016 р.

Рецензенти:

Лебідь Інна Юхимівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої, вищої освіти та управління навчальним закладом Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Шевеленко Таїсія Антонівна, методист з дошкільного виховання НМЦ управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради

Кравчук Н.В.

Інноваційні підходи в роботі з батьками

Життя колективу – це тисячі й тисячі найнесподіваніших і найтонших доторкань людини до людини, серця до серця, думки до думки, радості до радості, щастя до безнадії. Саме в сім'ї починається виховання дитини, закладаються і формуються моральні й інтелектуальні якості людини. Виховуючи дітей батьки прагнуть передати їм свої погляди, життєвий досвід, духовні надбання.

В методичному посібнику висвітлено інноваційні технології в роботі з батьками, розкрито роль сім'ї в організації життєдіяльності дошкільників, подано: модель роботи з батьками, перспективний план співпраці дошкільного закладу з сім'єю, конспекти та сценарії.

Посібник рекомендовано для вихователів навчальних закладів і батьків.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Традиційні шляхи сімейного виховання в Україні, як педагогічна система	5
Інноваційні підходи до організації роботи з батьками	8
Активні форми роботи з батьками.....	10
Діагностична робота.....	14
План роботи з батьками.....	29
Список використаних джерел.....	32
Інформаційно – просвітницька робота.....	33
Клуб вихідного дня	45
Свята та розваги	57
Організаційна робота з родинами.....	77

ПЕРЕДМОВА

Всі ми добре знаємо, що пізнання людини починається в сім'ї – починається з того моменту, коли дитина, яку заколисує материнська пісня, вперше всміхається мамі. Як важливо, щоб перші думки про добре, сердечне, найпрекрасніше, що є в світі – про любов людини до людини, пробуджувались на особистому досвіді, щоб найдорожчими для дитини стали батько й мати. Сім'я пов'язана кровними і родинними відносинами і об'єднує подружжя, дітей і батьків, що включає одночасно два, три, а іноді і чотири покоління: тато, мама, бабуся і дідусь, внуки і правнуки. Шлюб двох людей не є ще сім'єю, вона появляється і зміцнюється з народженням дітей. Сім'я є першоосною духовного, економічного та соціального розвитку суспільства, його природним і найбільш стійким елементом. Ця істина підтверджується усім ходом розвитку людської цивілізації. «Сім'я акумулює в собі всі найважливіші ознаки суспільних процесів, економічного та культурного розвитку і одночасно ніби випромінює їх у суспільство та взаємодіє з ним» (В.П. Кравець.)

Світ сімейного співіснування включає в себе духовний, економічний, соціальний і культурний розвиток. У процесі історичного розвитку суспільства сім'я набула статусу основного соціального інституту. Процес формування сучасної сім'ї проходить у складних, суперечливих умовах сьогодення. Під впливом економічних, соціальних, демографічних факторів втрачається традиційна роль сім'ї. Але незважаючи на це, сім'я в українській традиції базується на пріоритетах взаємності, повазі до особистості кожного члена родини, спільних інтересах та спільній діяльності. З родинних стосунків починаються відносини з сусідами, суспільством, державою і базуються вони на доброзичливості, любові й толерантності. Саме в сім'ї дітям прищеплюються найкращі якості: добро, гідність, ввічливість, повага, освіченість, виховується почуття любові до Батьківщини.

У сім'ї зміцнюється здоров'я дитини, розвиваються його задатки і здібності, піклуються про утворення, розвиток розуму, вихованні громадянина, закладаються гуманні риси характеру, доброта і сердечність дитини, вчать оцінювати свої вчинки і відповідати за них. Тут діти прилучаються до праці, вибирають професію. Звичайно, кожна сім'я має свій досвід батьківства, в якому є як педагогічні здобутки батьків, так і прорахунки у виховних впливах на дитину. Можна назвати різні причини цих помилок, але, напевно, однією з найбільш поширених є слабка поінформованість батьків про сучасні підходи до виховання дитини в сім'ї, засади усвідомленого батьківства. Занурені у щоденні клопоти батьки не завжди усвідомлюють, що мають на сьогодні справу з «новою» дитиною, яку погано розуміють, по відношенню до якої використовують старі схеми, що нині вже не діють, орієнтуються на традиційний зміст, форми і методи виховання і навчання дошкільника. Саме з метою формування педагогічної культури батьків, підвищення рівня їх поінформованості щодо новітніх підходів до розвитку дітей та формування в них навичок соціальної компетентності спрямована дана робота.

ТРАДИЦІЙНІ ШЛЯХИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА

Метою сімейного виховання є забезпечення високого рівня освіченості й виховання свідомого громадянина України, здатного на основі життя й досвіду власного народу та досягнень світової науки і культури, врахування національно – територіальних особливостей України здійснювати соціально-економічний розвиток і господарювання в республіці, утверджувати найвищі ідеали гуманістичної культури й демократичних взаємовідносин людей, відстоювати і захищати права, гідність і честь своєї Вітчизни. Зміст виховання в сім'ї обумовлений метою виховання в демократичному суспільстві і специфікою сімейного виховання. Тому його складовими компонентами є відомі напрями виховання – національне, моральне, правове, статеве, художньо-естетичне, героїко – патріотичне, трудове, екологічне, фізичне та розумове.

Основними завданнями сімейного виховання є:

– виховання фізично й морально здорової дитини, забезпечення необхідних екосоціальних умов для реалізації можливостей розвитку дитини (генотипу);

– створення атмосфери емоційної захищеності, тепла, любові, умов для розвитку почуттів і сприймань, її самореалізації;

– засвоєння моральних цінностей, ідеалів, культурних традицій, етичних норм взаємин між близькими людьми і в суспільному оточенні, виховання культури поведінки, правдивості, справедливості, гідності, людяності, здатності виявляти турботу про молодших, милосердя до слабких і людей похилого віку;

– залучення дітей до чарівного світу знань, вивчення народних казок, пісень, прислів'їв, приказок, дум, лічилок тощо; виховання поваги до школи і вчителя, прагнення до освіти й творчого самовдосконалення;

– включення дитини в спільну з дорослими діяльність, розвиток працелюбності, творчої особистості, спрямування її зусиль на турботу про навколишнє середовище, виховання дітей цивілізованими господарями та підготовка їх до життя в умовах ринкових відносин;

– формування естетичних смаків і почуттів, уміння розрізняти красиве і потворне в мистецтві і житті, поважати прекрасне у вчинках людей; забезпечення умов для творчої практичної діяльності дітей;

– забезпечення духовної єдності поколінь, збереження сімейних традицій та реліквій, вивчення родоводу; прилучення дітей до народних традицій, звичаїв, обрядів, виховання в них національної свідомості і самосвідомості. *Сімейне виховання ґрунтується на таких принципах гуманістичної педагогіки:*

– креативності;

– вільного розвитку здібностей дітей;

– гуманізму;

– демократизму;

– громадянскості;

– виховання на традиціях народної педагогіки;

– пріоритетності вселюдських моральних норм і цінностей.

Методи сімейного виховання – способи, шляхи, за допомогою яких здійснюється цілеспрямований педагогічний вплив на свідомість і поведінку дітей членами сім'ї – батьки, прабатьки, брати та сестри, інші родичі.

Вибір методів виховання в сім'ї залежить від педагогічної культури батьків: розуміння цілі виховання, батьківської ролі, уявлення про цінності, стилю відносин, культури мовлення і т. д. Тому методи сімейного виховання несуть в собі яскраве відображення особистості батьків і невіддільні від них. Скільки батьків – стільки різновидів методів. Наприклад, переконання в одних батьків – м'яке навіювання, в інших – погроза, крик. Коли в сім'ї відносини з батьками близькі, теплі, дружні, головний метод – заохочення. При холодних, відчужених, звичайно, переважає строгість і покарання. Методи дуже залежать від встановлених батьками виховних пріоритетів: одні хочуть виховати в дітей рису слухняність, тому методи їх спрямовані на те, щоб дитина безвідмовно виконувала вимоги дорослих. Інші вважають більш важливим бачити як дитина самостійно мислить, вчать виявляти ініціативу і, звичайно, знаходять для цього відповідні методи.

Як свідчать спостереження, батьки використовують методи (прийоми): переконання (пояснення, настанова, порада, розповідь, навіювання та інші); вправи і привчання, організація різних доручень і обов'язків дітей, режиму їх навчання, праці та відпочинку; заохочення (похвала, подарунки, цікава для дітей перспектива); покарання (позбавлення задоволень, відмова від дружби тощо, крім фізичного і морального насилля!)

Сімейна педагогіка обережно підходить до покарання дітей і не схвалює методів, що є проявом жорстокості, які шкодять фізичному і психічному здоров'ю дитини і принижують людську гідність.

Вибір і застосування методів сімейного виховання спирається на ряд загальних умов: знання батьками своїх дітей; особистий досвід батьків; спільна діяльність; педагогічна культура батьків; вміння спілкуватися (частота, обсяг, мова, тема спілкування, інтереси).

Педагогічні знання батьків особливо важливі в той період, коли батько і мати є єдиними вихователями своєї дитини. У віці до 6-ти років розумовий розвиток, духовне життя дітей в вирішальній мірі залежить від елементарної педагогічної культури матері і батька, яка виражається в мудрому розумінні надзвичайно складних душевних рухів людини, яка розвивається, – писав В.О. Сухомлинський «Батьківська педагогіка».

Різноманітними є засоби вирішення виховних завдань в сім'ї. Серед поширених засобів є: слово, фольклор, праця, домашній побут, духовний і моральний клімат сім'ї, символи, атрибути, реліквії, традиції: родинні, народні, релігійні, державні тощо.

Ефективне та результативне сімейне виховання можливе, якщо воно буде здійснюватися за наступних умов: батьківське тепло, взаємна повага в сім'ї, довіра до дитини; частота й інтенсивність спілкування з батьками;

сімейна дисципліна, методи виховання, які використовуються батьками; приклад батьків.

Вся таємниця сімейного виховання в тому й полягає, щоб дати дитині можливість самому розгортатися, робити все самому; дорослі не повинні забігати і нічого не робити для своєї особистої зручності і задоволення, а завжди відноситися до дитини, з першого дня появи його на світ, як до людини, з повним визнанням його особистості. Сім'я буде повноцінною і повною ланкою суспільства тільки за умови виконання своїх основних функцій, а саме: економічна, репродуктивна, виховна, рекреативна, комунікативна, регулятивна, прагнення до особистого щастя.

Таким чином, для того, щоб максимізувати позитивний і звести до мінімуму негативний вплив сім'ї на виховання дитини необхідно пам'ятати внутрішньосімейні психологічні фактори, що мають виховне значення: брати активну участь в житті сім'ї; завжди знаходити час, щоб поговорити з дитиною; цікавитися проблемами дитини, вникати у всі, які виникають в його житті складності і допомагати розвивати свої вміння і таланти; не чинити на дитину ніякого натиску, допомагаючи йому тим самим самостійно приймати рішення; мати уявлення про різні етапи в житті дитини; поважати право дитини на власну думку; вміти стримувати власницькі інстинкти і ставитися до дитини як до рівноправного партнера, який просто поки що володіє меншим життєвим досвідом; з повагою ставитися до прагнення всіх інших членів родини робити кар'єру і самовдосконалюватися.

Разом з тим стабільність, міцність і єдність сім'ї забезпечується і взаємною любов'ю, моральною, економічною, правовою та іншими видами взаємної відповідальності всіх її членів, взаємопідтримкою, – розумінням та емоційною прив'язаністю. В сім'ї людина відновлює свої духовні та фізичні сили, заряджається енергією для трудових, творчих звершень, активної участі в суспільному житті (К.Д. Ушинський, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський).

Протягом ХХ ст. сім'я в Україні переживала глибокі зміни, які торкалися усіх ланок її існування. З одного боку, сім'я пододала кризу патріархальних родинних стосунків, а з іншого, вона стикнулася з новими проблемами, значною мірою втратила здатність виконувати життєво необхідні для людства функції й опинилася в кризовому стані.

Вивчаючи ситуацію, що склалася в сфері сімейного виховання І.П.Підласий виділив такі недоліки у сімейному вихованні: невисокий економічний рівень більшості сімей; низька культура суспільного життя, подвійна мораль; перевантаженість жінки в сім'ї та на роботі; високий процент розлучень; загострення конфліктів між поколіннями; збільшення розриву між сім'єю і школою. Сукупність цих та інших змін привели до фундаментальних зрушень у системі взаємодії особистість – сім'я – суспільство. Прийняті в державі Закони, програми щодо сім'ї в більшості залишаються декларованими (низькі розміри соціальної допомоги тощо).

Проте успіх сімейного виховання залежить від того, наскільки батьки готові до усвідомленого батьківства і материнства, щирі і чесні у своїй любові до дітей.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ

Дошкільні заклади спрямовують свою роботу на розширення й поглиблення уявлень членів родин про сучасні освітні завдання, роль вікових та індивідуальних особливостей дитини в її особистісному становленні, сутність компетентності як інтегративну якість особистості. Важливо узгодити позиції та очікування вихователів й батьків, принаймні з основних напрямів, гуманізувати взаємодію, налаштуватися на необхідність професійного та особистісного самовдосконалення.

Основні завдання співпраці педагогів і батьків: налагодити партнерські стосунки з батьками; ознайомити батьків з програмами, з якими працюють дошкільні заклади - інформувати батьків про підходи дошкільного закладу до виховання і навчання дошкільників, нетрадиційні методи роботи з дітьми; створити атмосферу спільності інтересів педагогів і батьків, взаємопідтримки, взаємопроникнення партнерів у проблеми одне одного; визначати педагогічний потенціал родини, плекати свідоме ставлення до материнських та батьківських функцій; збагачувати виховні уміння батьків; підтримувати їх упевненість у своїх педагогічних можливостях.

Зміст співпраці: роз'яснити батькам необхідність формувати компетентну особистість у дошкільному віці; створити в сім'ї та дошкільному закладі сприятливі умови для формування компетентності дошкільника, вмінь поводитися гнучко, вчиняти адекватно, діяти доцільно, співвідносити вимоги зі своїми бажаннями та можливостями. розкрити важливості ролі матері й батька у вихованні хлопчика і дівчинки; об'єднати зусилля різних дорослих для розв'язання складних проблем статевого виховання в дошкільному віці; сприяти в сім'ї та дошкільному закладі, щоб дошкільник був самостійним, вислював особисту думку, здійснював власний вибір, приймав рішення, брав на себе відповідальність за його наслідки; формувати в батьків віру в можливість дитини: оснащення членів родин засобами виховання у синів та доньок почуття впевненості в собі, уміння розраховувати на свої здібності та якості, підтримувати себе у складних ситуаціях, довіряти власному життєвому досвіду, своїм життєвим враженням та відчуттям; роз'яснити батькам значення дошкільного дитинства, його особливої ролі: завдання підготовки дитини до школи, раннього прилучення до гуртків і секцій, роботи з комп'ютером, навчання іноземних мов на розвиток її життєздатності, особистісної зрілості.

Умови співпраці: налаштувати на спільне розв'язання реальних та життєво важливих проблем; створити в процесі спілкування атмосфери: довіри, взаєморозуміння, витриманості, доброзичливості, розсудливості, виваженості в оцінках і судженнях, емоційної врівноваженості, привітності, відкритості для контактів; налагодити діалог, вдосконалити вміння вислуховувати матір і батька, адекватно реагувати на почуте, брати сказане до уваги, запитувати про незрозуміле, співпереживати у складних ситуаціях; зберігати конфіденційність з батьками; вміти домовлятися, узгоджувати позиції, знаходити компроміс, укладати угоди, дотримуватися

даних батькам обіцянок; розуміти педагогу, що основна функція батьків – захисна: підтримка матері і батька у високих чеканнях щодо своєї дитини; прояв поваги до дитини та її батьків навіть за умови неприйнятної поведінки, неуспішної діяльності малюка; надання йому шансу переробити погано зроблене: виправити помилки, поліпшити своє досягнення, визнати свою неправоту; дотримуватися принципу диференційованого підходу до батьків кожного вихованця, враховувати особливості родини (склад сім'ї, вік батьків, освіта, стаж шлюбного життя, кількість дітей, досвід батьківства, матеріальний статок, умови проживання, професійні інтереси, характер тощо); приділяти увагу неповним, розлученим, з повторним шлюбом, конфліктним сім'ям, батькам дітей-новачків тощо;

приділяти особливу увагу ослабленим дітям, які часто хворіють, емоційно неврівноваженим, гіперактивним, хлопчикам і дівчаткам з утрудненнями в розвитку; відповіді батькам на багаточисленні запитання, пов'язані з особливостями їх виховання і навчання; підтримувати батьків у вирішенні проблем, що стихійно виникають; залучати батьків до виховного процесу дошкільного закладу, надавати їм права за власним бажанням знайомитися з його життям, спостерігати за діяльністю сина (доньки); створити ситуації взаємодії члена родини з різними дітьми, запрошувати рідних, дорослих до організації життєдіяльності дошкільників; ознайомитись педагогу з життям вихованців удома, відчути сімейну атмосферу, відкрити реалії щоденного буття родини, особливості сімейного досвіду виховання, визначення ролі і місця кожного члена сім'ї у вихованні дитини;

урізноманітнити педагогом форми взаємодії з батьками: (дискусійні зустрічі, "круглі столи", вечори запитань та відповідей, тематичні бесіди, семінари-практикуми, тренінги, рольові ігри, організації спільного відпочинку, фольклорні вечори, пізнавально-ігрові вікторини, спортивні свята та змагання, індивідуальні консультації, відвідування місця роботи батька, використання скриньки зауважень і побажань, запровадження анонімного "телефона довіри", адресні пам'ятки для батьків, домашні завдання з основ філософії життя тощо);

осучаснити наочними та інформаційними матеріалами, адресовані сім'ї;

звернутись до вдалого досвіду сімейного виховання дошкільника; запрошувати батьків з благополучної сім'ї поділитися своїм досвідом з іншими;

вивчати та поширювати кращого досвіду сімейного виховання;

створювати в дошкільному закладі сприятливі умови для конфіденційного спілкування батьків з різними фахівцями – психологом, медичним працівником, музичним керівником, інструктором з фізичного виховання, викладачем іноземної мови тощо.

Така освітня ідея щодо інноваційних підходів до організації сучасного виховного процесу стає домінуючою, оскільки стимулює новаторські зміни в усіх сферах життєдіяльності людини та соціальному середовищі, орієнтованих передусім на формування сучасної особистості.

АКТИВНІ ФОРМИ СПІВПРАЦІ З СІМ'ЄЮ

Роботу дитячого садка із сім'єю неможливо оптимізувати за чисельною командою. Для цього потрібна добра воля, готовність колективу, усвідомлення необхідності оптимізації, розуміння її змісту, прийняття її в ролі керівництва до дії.

Перед щорічним набором у дошкільний заклад проводимо День відчинених дверей, коли батьки приходять в групові кімнати і бачать життєдіяльність дітей, батьківські збори, на яких виступають всі педагогічні працівники: завідувач, вихователі, вихователь-методист, психолог, вчителі-логопеди, старші медсестри з різнобічною інформацією про роботу дошкільного закладу.

При вступі дитини в дитячий садок вихователі і психолог проводять співбесіду з мамою і татком, адже батьки дуже точно, розгорнуто і цікаво розповідають про свою дитину. Батькам формулюються запитання, які допомагають виявити психофізичні особливості дитини (сформованість умінь і навичок, звички, смаки), та прояснити ставлення до неї в сім'ї і місце в житті батьків.

Особливе місце в налагодженні стосунків дитячого садка із сім'ями належить батьківському куточку. До оформлення і добору матеріалів куточка доречно залучати всіх членів родин. Поряд із традиційною рубрикою «Поради батькам» практикуємо нову «Поради батьків».

Гуманізації взаємин батьків і педагогів сприяє проведення Дня добрих справ. Один раз у місяць запрошуємо членів сімей для виконання корисної для групи роботи. Така форма роботи має свої позитивні сторони:

- *співробітництво дітей, їхніх батьків і вихователів;*
- *залучення дітей до процесу виготовлення потрібних речей, виховання в них бережного ставлення до результатів своєї та чужої праці;*
- *невимушеність атмосфери, в якій виконується спільна робота, її наближення до сімейної;*
- *можливість дітей відчувати гордість за своїх батьків, які прийшли на допомогу дитячому садку.*

Важливою складовою великої і серйозної роботи, спрямованої на гуманізацію стосунків батьків і педагогів, на освіту сім'ї є батьківська конференція, яка присвячується певному питанню, тому велике значення має вибір теми. Вона повинна бути актуальною і багатоплановою, і формулювати мету: систематизувати знання, одержані батьками протягом року, представити позитивний досвід виховання дошкільників.

Особливою формою роботи з сім'ями в дошкільному закладі є проведення Дня відчинених дверей. Про нього повідомляємо батьків завчасно, щоб могли звільнити свій особистий час для відвідування дошкільного закладу. У цей день усі члени сімей стають повноправними учасниками життя дитячого садка – відвідують заняття, беруть участь в іграх, у роботі гуртків, прогулянках. Важливою формою роботи в дитячому садку є проведення консультацій, тобто надання конкретної допомоги батькам. Проводимо, як індивідуально так і групою (у складі 1–5

чоловік). Окрім групових консультацій, які проводяться в дошкільному закладі організована робота консультативного пункту. Батьки, ознайомившись із темами консультацій, мають можливість формулювати свої запитання, робити заявки на певних спеціалістів (лікаря, методиста, завідувача, логопеда, психолога).

Консультації спеціалістів, які проводяться в усній формі, стають більш продуктивними, підкріплюючи практичними заняттями з дітьми.

Традиційною, важливою, найбільш поширеною формою роботи дитячого садка з сім'єю є батьківські збори.

При підготовці до зборів вивчаємо питання, поставлене на обговорення, чи вважають його батьки актуальним і проблемним. Тому напередодні батьківських зборів проводимо анкетування членів сімей, індивідуальні бесіди.

Щоб самі збори для батьків були цікавими, практикуємо їх нетрадиційне проведення у формі рольових ігор, круглих столів, аналізу педагогічних ситуацій, використовуючи ІКТ. Такі форми проведення активізують всіх присутніх, батьки розуміють, що їх сприймають, як думаючих людей, таких, що мають право на власну точку зору.

Для ефективного використання кожної з форм роботи доцільно впроваджувати такі методи:

На основі вербального каналу спілкування:

- дискусійні питання і обговорення кількох точок зору на проблему;
- вирішення проблемних завдань сімейного виховання;
- звернення до досвіду сімейного виховання;
- обмін думками між батьками з приводу дитячих висловлювань про що-небудь;
- використання прикладів з літератури: дитячої, художньої, науково-популярної;
- аналіз педагогічних ситуацій взаємодії дорослого з дитиною і мотивів дитячої поведінки в них.

На основі міжособистісного каналу спілкування:

- цільові спостереження за дітьми в діяльності з фрагментарним залученням батьків у цю діяльність;
- самотестування батьками власного досвіду сімейного виховання;
- безпосереднє практична взаємодія батьків з дитиною в різних дитячих видах діяльності (ігрової, навчальної, спортивної та ін) і його аналіз;
- ігрове моделювання і рольове програння способів батьківської поведінки і аналіз;
- тренінгові заняття з елементами ігрових дій, навчальних за змістом.

Перераховані методи надають батькам можливість моделювати варіанти своєї поведінки в ігровій обстановці. Поле зору батьків на виховну проблему розширюється, вони можуть навіть поставити під сумнів своє власне уявлення про проблему. Використання різних методів активізації батьків сприяє підвищенню гнучкості батьківської позиції, дає їм можливість переглянути звичні способи взаємодії з дитиною.

Результати впровадження активних методів спілкування з батьками в роботу дошкільного закладу показують, що батьки, які перебували раніше в ролі «глядачів» і «спостерігачів», поступово стають активними учасниками виховної діяльності, дослідниками власної батьківської поведінки. Вони починають самостійно аналізувати свої труднощі, реалістичніше оцінювати свої стосунки з дитиною, відчують себе більш компетентними в питаннях виховання дітей.

Таким чином, сучасні форми і методи роботи дошкільного навчального закладу з підвищення педагогічної компетентності батьків різноманітні, а результативність педагогічної освіти залежить від знання педагогами конкретної сім'ї та адекватного підбору змісту та форм роботи з батьками. Співпраця, тобто діалог між співробітниками дошкільного закладу та родиною, дозволяє вплинути на формування у батьків мотивів виховної діяльності, спонукати до педагогічної рефлексії, до позитивних змін педагогічної позиції в цілому.

Ефективна співпраця родини та дошкільного закладу можлива про дотриманні таких принципів:

- демократизації, що передбачає спільну участь вихователів та батьків у навчально-виховному процесі дошкільного закладу на демократичних засадах;

- гуманізації, тобто спілкування та взаємодія вихователів і батьків на основі поваги, доброзичливості один до одного;

- послідовності й системності організації співпраці дошкільного закладу з родинами;

- наступності й поступовості залучення батьків до взаємної діяльності;

- індивідуалізації, що передбачає впровадження таких форм та методів роботи, які спрямовані на особливості і запити кожної родини;

- довірливості стосунків – цей принцип передбачає забезпечення віри батьків у професійну компетентність, тактовність і доброзичливість вихователя, його вміння зрозуміти і допомогти вирішити проблеми сімейного виховання.

Структурно-функціональна модель взаємодії дитячого садка та сім'ї являє собою алгоритм діяльності дошкільного навчального закладу в установленні партнерських взаємовідносин з сім'єю та включає в себе три етапи: *інформаційно-аналітичний, змістовно-практичний, контрольньо-оцінювальний.*

Інформаційно-аналітичний етап має на увазі збір та аналіз відомостей про батьків і дітей, вивчення сімей, їхніх труднощів та запитів, а також з'ясування готовності сім'ї до співпраці з дошкільним закладом. На цьому етапі застосовуються такі методи: опитування, анкетування, інтерв'ювання, спостереження, комплексне діагностичне обстеження.

Змістовно-практичний етап передбачає проведення заходів, спрямованих на вирішення основних завдань з установлення співробітництва педагогів та батьків.

Реалізуючи комплексний підхід до організації взаємодії дошкільного навчального закладу та сім'ї, на другому етапі можна виділити три взаємопов'язані напрямки роботи:

1) підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників із питань організації взаємодії закладу і сім'ї;

2) підвищення рівня педагогічної культури батьків;

3) навчальна робота з дітьми, яка ґрунтується на реалізації особистісної та соціально орієнтованій моделі спілкування у триаді "педагог – дитина – батьки".

У контексті такої діяльності особливого значення набуває реалізація другого напрямку, який передбачає підвищення рівня педагогічної культури батьків. Інноваційним компонентом цього напрямку є апробація двох експериментальних форм організації взаємодії дошкільного закладу та сім'ї: *очної та очно-заочної*.

Очна форма організації взаємодії дозволяє не тільки підвищити рівень педагогічної культури батьків, а й сформуванати у них активну позицію, зробити їх повноправними учасниками освітньо-виховного процесу.

Очно-заочна форма співробітництва дитячого садка та сім'ї передбачає встановлення такої взаємодії педагогів і батьків, яке характеризується обмеженістю контактного спілкування його учасників і переважанням дистанційного спілкування з допомогою інформаційних листків, тематичних повідомлень та рекомендацій, газет, пам'яток тощо. При цьому різного виду пам'ятки та рекомендації, які пропонуються батькам, не замінюють змістовного спілкування з педагогами, а доповнюють його.

Таким чином, структурно-функціональна модель як основа цілепокладання орієнтує педагогів на досягнення конкретних результатів, забезпечує системність взаємодії педагогічного колективу та родин вихованців.

ДІАГНОСТИЧНА РОБОТА

Відвідування сімей на дому

Для того, щоб досягти бажаної ефективності у співпраці з батьками стало необхідним спочатку всебічно вивчити сім'ю кожного вихованця (матеріальні умови, стилю взаємин, ціннісних орієнтацій, вживання виховних засобів), що допомогло передбачити, як доцільніше підійти до всебічного виховання дитини та батьків. Тому під час відвідування сімей мною було з'ясовано звички малюків, стан їх здоров'я, а також чи відведено місце для ігор і занять, наскільки воно зручне й відповідає санітарно– гігієнічним нормам. Зверталась увага в якому стані іграшки й книжки малюків, хто їх доглядає, прибирає. І з'ясовувалось, чи надається дитині вдома можливість діяти самостійно, або її надмірно опікають навіть у дрібницях, чи приділяють батьки увагу спілкуванню з дитиною, на якому рівні стоять питання морального виховання.

З візитів сформувала лінії взаємодії з конкретною родиною, спланувала план вимог, порад, рекомендацій, розробила план роботи з батьками з використанням інтерактивних форм роботи.

Як один із активних методів роботи з родиною по вихованню дітей є використання анкетування. Перевага цього методу полягає в можливості одержати відповіді з певного аспекту відразу великої кількості батьків та виявити знання батьків з певного розділу.

Про відвідування сім'ї педагог попередньо повідомляє батьків. Розмова з батьками починається із оцінки переваг їхньої дитини, а не з аналізу її недоліків та причин їх подолання. Культура поведінки батьків проявляється в ширості, сердечності, готовності вислухати вихователя та прийняти його аргументи.

Відвідування дитини вдома – життєво-необхідний крок для налагоджування довірливих відносин між батьками і педагогами.

Відвідувати батьків дітей можна, маючи запрошення від них або домовившись заздалегідь. Несподіваний візит вихователя викликає ніяковість, збентеження батьків. Дуже важливо створити атмосферу довіри та доброзичливості.

Перше відвідування сім'ї нами є дуже відповідальним моментом, який найчастіше вирішує, чи будуть батьки прислухатися до порад педагога, співпрацювати з дошкільним закладом, з питання навчання та виховання дітей. До відвідування тієї чи іншої сім'ї ми готуємося заздалегідь: дізнаємося про її склад, матеріальне становище, освіту батьків, місце роботи, обмірковуємо можливі питання та відповіді на них, визначаємо, які дані про дитину потрібно отримати насамперед.

Звичайно, за один візит ми не зможемо отримати відповіді на всі питання, які нас цікавлять. Тому не слід виявляти нетерпіння, переривати розповіді батьків та інших членів сім'ї. Індивідуальні бесіди з батьками відбуваються як за ініціативою самих батьків, так і за ініціативою педагога. Інтерес батьків до питань виховання, їхню ініціативу щодо бесіди на педагогічні теми потрібно заохочувати та стимулювати. Не

можна проводити бесіду з батьками у присутності дитини, якщо ми не впевнені, що схвалення чи осуд дитини будуть сприйняті дорослими так, як цього бажаємо. Не завжди бесіда з батьками має бути тривалою. Іноді буває достатньо короткої розмови, кількох вагомих слів.

Перевагою індивідуальної роботи є те, що наодинці з вихователем батьки відвертіше розповідають про свої проблеми та труднощі у вихованні дітей. Дорослі мають бути переконані, що їхня бесіда з педагогом залишиться між ними, що жодна їхня відверта думка не буде розголошена.

Індивідуальне спілкування з батьками дає нам можливість вибрати правильний підхід до дитини.

Відвідавши сім'ї вихованців відчувається позитивний мікроклімат сімейних відносин, доброзичливе ставлення між членами сім'ї.

Ігри та справи від Лісовичка

Купила мама коника...

Одним з важливих шляхів підвищення ефективності фізичного виховання дітей є налагодження тісного зв'язку між дошкільними закладами і сім'єю. Значно більшу частину часу діти проводять удома. І якщо вони при цьому мало рухаються, сидять в задушливій не провітреній кімнаті, не вчасно лягають спати, якщо гігієнічні навички не підтримуються в сім'ї, то, незважаючи на найсприятливіші умови для фізичного виховання в дитячих установах, фізичний розвиток дітей у цілому буде недостатнім. Одна із сімей веде активний спосіб життя: щотижня відвідують лазню, грають у футбол та займаються спортивною акробатикою.

Сіли рівно і до праці, ми розв'язуємо задачі

Юний футболіст

Праця - найважливіша і вирішальний засіб виховання. У трудовому вихованні дітей велика роль сім'ї, де основою для нього є приклад батьків. Уклад життя сім'ї та особисті якості батьків багато в чому визначають трудове виховання дітей.

Трудове виховання – цілеспрямований процес формування у дітей навичок і вмінь, поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності. Його завдання полягає у формуванні в дітей стійких переконань, що праця є життєвою необхідністю. Трудове виховання дітей дошкільного віку передбачає привчати їх до самообслуговування, елементарних трудових дій, ручної і господарської праці. Навіть найпростіший результат трудових зусиль дитини (вмитий посуд, прибрана кімната, политі кімнатні квіти, догляд за домашніми улюбленцями), сприяє самоусвідомленню дитини, вселяє їй впевненість у собі, прагнення випробувати себе у нових видах діяльності. Ми дітей залучаємо до посильної праці – ручної, із самообслуговуванням, ознайомлюємо їх з навколишнім світом, розкриваємо перед ними суть різних професій дорослих. Причому робимо це з урахуванням вікових можливостей дошкільників, використовуючи виховні та розвивальні можливості різних видів дитячої діяльності – навчальної, ігрової, трудової. В праці зміцнюються сили і здоров'я дітей, вдосконалюються їх рухи, формуються естетичний смак і почуття, розвивається пам'ять, мислення, формуються позитивні моральні якості: взаємодопомога, колективні взаємовідносини, відповідальність, доброзичливість, позитивне ставлення до навколишнього. Добре виконана робота викликає почуття радості, задоволення від розуміння корисності своєї невеликої праці. Досягнення мети в праці викликає бажання трудитися, надає впевненості діям дітей. В цілому, праця є засобом всебічного розвитку дітей, формування їх особистості.

Я природі – вірний друг

Друзі мої менші

Виховати дитину – велике мистецтво, так як сам процес виховання – це безперервна робота серця, розуму, і волі батьків.

В останні десятиліття зріс інтерес до дослідження проблеми соціалізації дитини раннього віку, розширюються напрями дослідження, уточнюється Безумовно, сім'я – це перший колектив, який саме сприяє становленню дитини в суспільстві, формує уявлення про життєві цілі та цінності, про те, що треба знати і як повинна поводитись людина взагалі. Пояснення та повчання батьків, їхній приклад формують у дітей дошкільного віку звички поведінки і критерії оцінювання доброго чи поганого, припустимого чи забороненого, справедливого чи несправедливого. Як соціальне явище сучасна сім'я зазнає змін у зв'язку з розвитком суспільства, які неодмінно впливають на реалізацію нею виховних завдань.

У наш час провідними функціями сім'ї є такі:

господарсько-побутова функція (спрямована на задоволення матеріальних потреб членів сім'ї, забезпечення умов для збереження і зміцнення їхнього здоров'я, організацію відпочинку);

емоційна функція (реалізація її задовольняє потребу людини у визнанні, любові, турботі, психологічному захисті);

функція духовного спілкування (забезпечує взаємне розуміння й духовне збагачення особистості);

функція формування досвіду соціального життя (у сім'ї особистість здобуває первинні знання й навички взаємодії з людьми, поведінки в суспільстві, набуває досвіду соціального контролю за виконанням його норм і правил);

виховна функція (задоволення індивідуальних потреб у батьківстві та материнстві, самореалізації особистості в дітях; у суспільстві виховна функція сім'ї забезпечує соціалізацію підростаючого покоління).

Особливості виховної функції сім'ї полягають у тому, що вона одночасно виховує дорослих і дітей та реалізується у таких трьох головних аспектах:

1. Становлення, розвиток, виховання дитини як особистості, сприяння розвитку її здібностей. Сім'я репрезентує дитині суспільство, забезпечує передавання їй соціального досвіду, охороняє її права.

2. Здійснення виховного впливу сім'ї на кожного індивіда впродовж усього його життя. Кожна сім'я має свою систему виховання, засновану на певних ціннісних орієнтаціях. Спочатку несвідомо, орієнтуючись на почуття близьких людей, дитина починає розуміти, що в її поведінці їх радує, а що засмучує. Пізніше в неї формуються уявлення про те, що є прийнятним у сім'ї, а дорослішаючи, вона починає усвідомлювати принципи, на яких вибудовуються стосунки в її сім'ї, порівнювати їх з ідеальною, на її погляд, системою.

3. Спонування дітьми саморозвитку, самовдосконалення своїх батьків та інших родичів. Дитина є невичерпним джерелом життєвих успіхів, емоційних стимуляторів для дорослих. Ледь з'явившись на світ, вона значно розширює його горизонти для своїх батьків, вносить у їхнє життя багато нового. Підростання, дорослішання дитини потребує нових знань, виховних умінь і навичок дорослих, реалізації своєї соціальної ролі на більш високому рівні. Виховуючи дитину, батьки самі повинні поводитися на рівні вимог, які їй висувають.

Провідним компонентом виховного потенціалу сім'ї є внутрішньо-сімейні відносини, тому що сім'я, по-перше, є спільністю з конкретною системою взаємозв'язків та взаємовідносин між її членами. Роль сімейних відносин полягає в тому, що за їхньою допомогою визначається міра ефективності інших компонентів виховного потенціалу сім'ї. Будь-яке вагоме відхилення від норми в сімейних відносинах інформує про втрачання батьками виховних можливостей, що в більшості випадків може призвести до втрати порозуміння у виховному процесі.

Виховання дітей дошкільного віку в сім'ї не завжди є успішним. *Труднощі виховання дітей у молодих сім'ях полягають у:*

нерозумінні батьками самоцінності раннього дитинства, його значення для формування особистості; несформованості в батьків педагогічної рефлексії – уміння аналізувати, критично оцінювати власну виховну діяльність, знаходити причини педагогічних помилок, неефективності методів, які вони використовують тощо; орієнтації на виховання з дитини "генія", намагання реалізувати в дитині власний невикористаний, як вони вважають, потенціал, упущені ними життєві шанси.

Труднощі у вихованні виникають у педагогічно неспроможних сімей, в яких батьки намагаються виявити певну активність у вихованні дітей, проте роблять це невміло. Їхній виховний вплив непослідовний, педагогічно необґрунтований. Найчастіше вони керуються власним

досвідом, якого набули, коли свого часу їх виховували батьки (авторитарний стиль, обмеження свободи, погрози й покарання або вседозволеність, потурання примхам). Формуються також і група педагогічно пасивних сімей, де батько та мати не виявляють особливої активності у вихованні дітей або з об'єктивних (хвороба, зайнятість, часто-густо відсутність удома) чи суб'єктивних (відсутність єдиної точки зору на виховання, розлад між батьками, часті конфлікти тощо) причин не можуть належно це робити. У таких сім'ях стосунки між батьками напружені, конфліктні. За сімейними негараздами вони не знаходять часу для виховання дітей, втрачають контроль за ними. З'являються також і антипедагогічні сім'ї. Передусім у такій сім'ї антипедагогічні, аморальні умовлення виховання дітей, панує дух неповаги до правил моралі та вимог законів.

Гармонійний розвиток особистості дитини раннього віку пов'язано не тільки з присутністю і активною діяльністю в сім'ї кожного з батьків, але і з погодженістю їхніх виховних дій. Найкраща позиція, до якої слід прагнути обом батькам, це визнання дитини як особистості, як рівноправного члена сім'ї, без переоцінки та недооцінки її ролі. Батькам треба ставитись до проявів активності дитини вільно, без зайвої цікавості або диктату, пристосовуючись до рівня її розвитку, виявляючи повагу до її індивідуальності. Найкращим засобом виховного впливу є пояснення, але не нав'язування чи примус. Дитина в такій сім'ї розуміє, чого від неї очікують, намагається їх виправдати.

Покращенню виховних можливостей сім'ї може сприяти реалізація відповідних об'єктивних і суб'єктивних чинників.

До об'єктивних чинників реалізації виховного потенціалу в сім'ї належать:

- рівень матеріального достатку сім'ї (рівень і структура використання доходів, матеріальні умови життєдіяльності);
- забезпеченість дошкільними закладами, закладами охорони здоров'я;
- кількість і склад (структура) сім'ї.

Суб'єктивними чинниками реалізації виховного потенціалу сім'ї є:

- громадянська спрямованість і культура батьків, їхнє прагнення бути авторитетними для своїх дітей, виховувати їх як гармонійних особистостей;
- загальний культурний потенціал, традиції, моральні та духовні цінності сім'ї;
- місце дитини в сімейному колективі, моральний авторитет батьків в її очах;
- педагогічна культура батьків.

Гармонійна взаємодія об'єктивних і суб'єктивних чинників є передумовою формування і розвитку досконалої особистості.

Сім'я залишає за собою вирішальну роль у вихованні дитини дошкільного віку. Провідним компонентом виховного потенціалу сім'ї виступають сімейні відносини, рівень розвитку яких дає змогу

стверджувати про здатність сім'ї виконувати виховну функцію взагалі. Сучасна сім'я у вихованні дітей дошкільного віку стикається з багатьма труднощами, вирішення яких залежить від багатьох об'єктивних та суб'єктивних чинників.

Вплив сім'ї на розвиток дитини на різних етапах не залишається однаковим. Значний вплив припадає на перші роки життя. Треба враховувати, що сучасна сім'я лише розділяє свою виховну функцію з іншими суспільними закладами.

Отже, чим сильніший взаємозв'язок і наступність між сімейним вихованням та вихованням суспільним, тим вагоміший буде результат виховання як єдиного цілеспрямованого процесу.

Спільний відпочинок із сім'ями

Благополучна сім'я – це цілісний організм, який може нормально існувати тільки в єдності. Однак, якщо придивитися до реальних, а не рекламно-плакатним сім'ям, це твердження хочеться заперечити. Ні, не відкинути, бо в багатьох випадках воно дійсно справедливо. Але не у всіх! Медики, педагоги і психологи стверджують, що спільний відпочинок сприяє згуртуванню подружньої пари, допомагає далеко від буденної суєти зміцнити і освіжити сімейні стосунки. Та й дітям величезна користь. Турбота обох батьків забезпечує їм психологічний комфорт, а спостерігаючи тата з мамою в безтурботній і розслабленій атмосфері відпочинку, дитина переймається відчуттям сімейного благополуччя та емоційної стабільності в сім'ї.

Найкраща футбольна команда «Я, мама, тато та мої вихователі»

Спільний відпочинок по-справжньому корисний тоді, коли один або обидва з подружжя протягом року багато часу проводять в роз'їздах і відрядженнях і через це поступово починають відчувати дефіцит психологічної близькості.

Екскурсія в Ботанічний сад спільна з вихователями

Для них два тижні, проведені разом з дітьми далеко від буденної рутини, послужать відмінним заповненням такого дефіциту і зарядкою на майбутнє. У тих випадках, коли батько (чи мати – буває і таке) приділяє занадто багато часу кар'єрі, а вдома лише ночує, така підзарядка теж вкрай корисна. Втім, тут, скоріше, слід задуматися про те, щоб протягом усього року знаходити більше часу для спільного спілкування. Адже цією тонкою матерією важко насититися на рік вперед, як неможливо про запас наїстися. Підсумовуючи сказане, треба сказати, що відпочинок всією родиною має бути присутнім в кожній родині.

Особливості батьківської любові

Ми дуже часто говоримо про роль матері в сім'ї, вихованні дітей і якось забуваємо про те, яке велике значення має батько в родині, у вихованні дітей. А яке вагоме батьківське авторитетне слово в родині, в сім'ї. Ми не маємо наміру применшити роль матері в сім'ї, але роль Батька у ній особлива.

Татко... Татусь! Батько! Ось такий перелік найпоширеніших слів по відношенню до голови сім'ї, Захисника, охоронця родинного добробуту, спокою, затишку.

З чого починається тато? Давно доведено, та й зрозуміло без усіляких доведень, що для нормального розвитку дитини необхідна гармонія. Особлива атмосфера, в якій вона буде почуватися затишно і комфортно, а головне – у безпеці. Ці умови мають створити батьки: тато й мама. Тато – сила, вимогливість, впевненість і захист. Мама – ніжність, ласка, турбота і безумовна любов. Батьки разом – кокон в якому буде «дозрівати» малюк. Без турботи з боку дорослих йому не вижити. Звичайно, більш за все він потребує уваги матусі. Хоча б тому, що з нею він провів дев'ять місяців свого життя. Її голос, запах, биття серця для малюка знайомі і близькі. Хоча... тата він також міг чути і навіть відчувати. Не так, як маму. Трохи по-іншому, але міг. Коли татусь гладив мамин животик, турбувався про неї, шепотів ласкаві слова, і... чому б й ні, співав пісеньки. Ми всі щоденно навчаємось чогось нового, набираємо певних навичок у різних галузях життя, а для дитини основа всього – її сім'я, її рідні...

В теперішній час дуже поширена думка про те, що діти всьому навчаються самі, все пізнають самотійно. Звичайно, повноцінна сім'я важлива для формування здорових і щасливих дітей, особливо для хлопчиків, на увазі, що краще рідного батька сина ніхто не виховає. Але що ж із дівчинкою? Чи важливі для дівчаток присутність і вплив батька у сім'ї? Зупинимось на цьому детальніше...

Отож у сім'ї з'явилася дівчинка і батько почав освоювати роль няні, друга, порадирика, для своєї підростаючої донечки. А для неї все важливо в поведінці батька: і те як він поводить себе вранці, поспішаючи на роботу (чи встигає всіх поцілувати на прощання і подякувати мамі за сніданок), і як він повертається з роботи-втомлений і дещо роздратований інколи, чи ж він ділитиметься із мамою турботами, а перед сном гратиметься з нею чи

ні? Кожен крок батька це щастя або проблеми майбутнього життя його доньки. Дошкільний заклад є своєрідним посередником між вузьким родинним колом, з якого виходить малюк, і незнайомим світом, до життя в якому він має незабаром долучитися. Тобто дитячий садок відповідальний за процес соціального розвитку особистості, покликаний полегшити її входження у широкий світ і розвинути внутрішні сили.

Для того, щоб викликати у татусів бажання приймати безпосередню участь у вихованні сина чи доньки, дати можливість спостерігати та аналізувати поведінку дитини в дитячому садку, вчити спілкуватися з дітьми в різних видах діяльності доречно використовувати інтерактивні форми взаємодії з батьками, які дозволяють значно поліпшити відносини з сім'ями, підвищити педагогічну культуру батьків : сімейні клуби, дискусії, круглі столи, тренінги, семінари-тренінги, інтерактивні ігри, майстер – класи, свята за участю татів.

Я горджуся татусем

Духовні цінності сім'ї

На наш погляд, педагогіка сім'ї не може бути незалежною, автономною по відношенню до релігії. Духовна особистість виховується тільки завдяки спілкуванню з людьми, з Богом, у колі дружної сім'ї. Зазначимо, що, незважаючи на тривале забуття, основні моральні закони, норми нашого суспільства несуть на собі відбиток християнства. Духовний зв'язок поколінь здійснюється в основному через сім'ю, яка бере на себе виховний обов'язок саме в той найвідповідальніший момент, коли відбувається найінтенсивніший розвиток дитини і коли вона найбільшою

мірою схильна до наслідування та піддатлива до виховних впливів. Як бачимо, виховна місія сім'ї особлива, тому що саме тут формується характер людини, її ставлення до життя.

Велике значення для дитини має Воскресна школа, яка дає не просто розуміння, а глибинне відчуття того, що головне завдання батьків власних дітей-правильне виховання. Саме виховання в сім'ї – база, основа дитини у майбутньому.

Найголовніше, що може дати дитині, та й усій сім'ї згодом, воскресна школа: навчити жити з Богом не тільки у душі, а у серці. Це найголовніше!

Духовні цінності сім'ї

В Соборі Олександра Невського

Запровадження «анонімного» телефону довіри

«Анонімний» телефон довіри допомагає батькам анонімно з'ясувати які-небудь значимі для них проблеми, попередити педагогів про помічені незвичайні прояви дітей. Будь - який член родини у короткій записці висловлює сумніви з приводу методів виховання своєї дитини, звертається по допомогу до конкретного фахівця, а працівники ДНЗ своєчасно відреагують на запит батьків, підготувавши для них консультацію, семінар або семінар-практикум.

Щоб найкраще, найвідповідальніше підійти до виховання дитини, вихователі разом з батьками будують свої стосунки на принципах взаємної поваги, розуміння важливості один одного і усвідомлення того, що таке партнерство матиме довготривалий вплив, на користь усіх.

Запровадження нами анонімного телефону довіри одна із ефективних форм роботи з батьками, щоб вилити свою душу, виговоритися і зробити це абсолютно анонімно. Статистичні дані по анонімному телефону довіри складають:

	Задоволені	Незадоволені
Навчально-виховна робота	60 %	-
Фізичний розвиток	50 %	5 %
Харчування в дошкільному закладі	90 %	-

Сім'я залишає за собою вирішальну роль у вихованні дитини дошкільного віку. Провідним компонентом виховного потенціалу сім'ї виступають сімейні відносини, рівень розвитку яких дає змогу стверджувати про здатність сім'ї виконувати виховну функцію взагалі.

Сучасна сім'я у вихованні дітей дошкільного віку стикається з багатьма труднощами, вирішення яких залежить від багатьох об'єктивних та суб'єктивних чинників. Значний вплив припадає на перші роки життя. Треба враховувати, що сучасна сім'я лише розділяє свою виховну функцію з іншими суспільними закладами.

Гармонія волі вихователя і батьків – найпотрібніша й найскладніша гармонія духовного життя дитини. В ній виявляються відносини взаємного довір'я, спільного прагнення вихователя й батьків до єдиної мети-моральної досконалості, духовного багатства, повноти і щастя життя для блага дитини. Співпраця родини і дошкільного закладу ґрунтується на взаємоповазі, рівноправному партнерстві. Основою співпраці є взаємна довіра. Особливу роль в її зміцненні відіграє порозуміння. Співпраця сім'ї, дитячого садка можлива лише за умови певної духовної єдності. Підвалиною цієї єдності є любов до дитини, сприймання її як вільної особистості, розуміння проблем становлення людської гідності, дорослішання і творчого розвитку.

Педагогічний колектив та колектив батьків – це єдиний живий організм, об'єднаний спільною метою, гуманними стосунками та високою відповідальністю. Присутність батьків у дошкільному закладі змінює життя дітей, створює домашню атмосферу, завдяки цьому ми отримуємо багато додаткових відомостей про індивідуальні особливості кожної дитини, про емоційний характер спілкування в сім'ї, про формування різних трудових навичок і звичок, для яких сім'я має більші можливості.

Відкриті, зацікавлені контакти з сім'єю допомогли виявити кращий досвід сімейного виховання, зацікавити інших. Такий підхід передбачив сприйняття дитини як унікальної особистості, визнання її прав, ставлення до неї як до суб'єкта з власними потребами розвитку. Педагогічна допомога батькам спиралась на ретельне і всебічне вивчення кожної сім'ї, кожної дитини. Це союз особливого призначення, що ґрунтувався на тонких духовно-моральних і емоційно-інтелектуальних переконаннях.

Отже, чим сильніший взаємозв'язок і наступність між сімейним вихованням та вихованням суспільним, тим вагоміший результат виховання як єдиного цілеспрямованого процесу.

Взаємна повага і згода, доброзичливість, сердечність, дружелюбність, ось те моральне багатство, яким треба дорожити, на якому будувати наші відносини з батьками.

У висновку хотілося б ще раз відзначити, що сім'я і дошкільний заклад - дві важливі школи соціального розвитку дитини і, звичайно ж, без батьківського нагляду процес виховання і формування особистісних якостей дитини неможливий або, принаймні, недостатній. Взаємодія батьків і дитячого садка рідко виникає відразу. Це тривалий процес, довга і копітка праця, що вимагає терплячого, неухильного дотримання обраної мети. Адже у нас одна мета - виховувати майбутніх творців життя.

ПЛАН РОБОТИ З БАТЬКАМИ

У теперішній час існують різноманітні методи та форми педагогічної просвіти та співпраці з батьками, як традиційні, які широко та давно використовуються у практиці дошкільних навчальних закладів, так і новаторські, нетрадиційні. Але всі вони мають бути спрямовані на реалізацію завдань поставлених державою перед дошкільною освітою.

Зробити батьків активними учасниками педагогічного процесу - це важливе й відповідальне завдання. Рішення такого завдання доречне, якщо у плані роботи знайдуть відображення такі напрями діяльності педагога з батьками: вивчення виховного потенціалу сімей ; анкетування; педагогічна освіта батьків; забезпечення участі батьків у підготовці та проведенні різних форм роботи; індивідуальна робота з батьками; інформування батьків про хід і результати навчання, виховання й розвитку дітей.

№ з.п	Форма роботи	Термін виконання	Відповідальний
Діагностична робота			
1.	Відвідування сімей на дому	Вересень, листопад, грудень	Вихователь
2	Запровадження анонімного телефону довіри	Вересень	Вихователь, спеціалісти
3	Духовні цінності сім'ї	Вересень-листопад	Вихователь, спеціалісти
4	Особливості батьківської любові	Вересень листопад	– Вихователь
Інформаційно – просвітницька робота			
5	Консультація «10 кроків, щоб стати найкращими батьками»	Грудень	Вихователь
6	Поради «Плекайте допитливість у дітей»	Грудень	Вихователь
7	Поради щодо екологічного виховання у дітей в домашніх умовах	Квітень	Вихователь
8	Консультація «Виховання любові до природи»	Березень	Вихователь
9	Інформація для батьків «Екологічне виховання дітей в сім'ї»	Квітень	Вихователь
10	Поради батькам щодо фізичного виховання дітей	Вересень	Вихователь, спеціаліст
11	Консультація для батьків «Ростемо здоровими»	Вересень	Вихователь, спеціаліст
Клуб вихідного дня			

12	Експерсії до осіннього парку «Слухаємо звуки природи»	Жовтень	Вихователь, батьки
13	Експерсія до весняного парку «Лісовими стежками»	Квітень	Вихователь, батьки
14	Експерсія до літнього парку «Паркові сюрпризи»	Червень	Вихователь, батьки
15	Експерсія до ЕНЦМУ	Травень	Вихователь, батьки
16	Експерсія в ботанічний сад	Вересень	Вихователь, батьки
17	Спільний сімейний відпочинок	Листопад	Вихователь, Батьки
18	Похід вихідного дня	Червень	Вихователь, батьки
Свята та розваги			
19	Родинне свято «Батько і мати два сонця гарячих»	Жовтень	Батьки для батьків
20	Родинний захід «Сімейні реліквії»	Лютий	Батьки для батьків
21	Сімейне свято «Уроки доброти»	Січень	Батьки для батьків
22	Свято «Українська осінь»	Жовтень	Батьки для батьків
23	Свято «Королева осені»	Листопад	Вихователь, батьки
24	«Андріївські вечорниці»	Грудень	Вихователь, батьки
25	Свято татуся	Грудень	Вихователь, батьки
26	Свято «Я і тато разом сила»	Жовтень	Батьки для батьків
Організаційна робота з родинами			
27	Пізнавально – розважальне шоу «Друзі наші менші»	Листопад	Вихователь, батьки
28	Шоу «Міс мама»	Березень	Вихователь, батьки
29	День відкритих дверей «Професії моїх батьків»	Травень	Вихователь, батьки
30	Театр «Веселка» за участю батьків	Вересень	Вихователь, батьки

Хочеться відзначити, що виховання і розвиток дитини не можливий без участі батьків, а щоб педагог міг на них покластися в наданні будь-якої

необхідної допомоги і вони були зацікавлені в освітньому процесі, необхідно переконати їх у тому, що розуміння своїх дітей є найблагороднішою і цікавою справою, адже діти вчать на прикладі своїх батьків. Сформований певний метод роботи з батьками, досяг позитивних результатів, утворилося середовище взаємоповаги, терпіння і розуміння. Батьки стали проявляти відкритий інтерес до життя дитячого садка: емоційно підтримувати свою дитину - радіти успіхам і співпереживати невдачам; стали активно відвідувати збори; брати участь у дитячих святах, проектної та спільної діяльності. Такі зміни дозволяють говорити про продуктивність використання сучасних форм роботи з батьками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус, С.В. Дитячий садок і сім'я – єдиний простір дитинства [Текст] /
2. Світлана Білоус// Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – №12. – с.57.
3. Вовчук І.С. Батьківський всеобуч. Матеріали для роботи з батьками учнів 1–4 класів, ч. 1/ І.С Вовчук, Ю.О. Петік. – Х.: Основа, 2011. – 123 с.
4. Гурковська, Т.Л. План роботи Клубу турботливих і люблячих батьків [Текст] / Тетяна Гурковська // Психолог-консультант. – 2016. –№8 – с. 32–33.
5. Джемугла, Г.П. День родини [Текст] / Галина Джемугла// Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – №5. – с.70.
6. Коновал, Н.А. Щоб зростали діти працюючі. [Текст] / Наталія Коновал// Палітра педагога. – 2015. –№3 – с. 9 – 11.
7. Корнієнко, С.М. Батьківські збори без помилок. [Текст] / Софія Корнієнко// Палітра педагога. – 2016. –№2 – с. 3 – 5.
8. Макаренко А.Х. Книга для батьків. – К.: Рад. школа, 1973. – 335 с.
9. Низковська, О.В. Гврмонія родинних стосунків різних поколінь – необхідна умова родинного виховання [Текст] / Олена Низковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – №5. – с.45.
10. Роговик, І.А. Фестиваль родинних театрів [Текст] / Ірина Роговик // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. – №8. – с.64.
11. Шалда, Н.В. Інтеграція суспільного та родинного виховання [Текст] / Наталія Шалда // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – №8. – с.56-63.

ІНФОРМАЦІЙНО - ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

Консультація: «10 кроків, щоб стати найкращими батьками»

1. Любов є найважливішою потребою усіх дітей і однією з основних передумов позитивної поведінки дитини. Батьківська любов допомагає дитині формувати впевненість у собі, викликає почуття власної гідності.

2. Прислухуйтеся до того, що говорить Ваша дитина. Цікавтеся тим, що вона робить і відчуває.

3. Всі взаємостосунки, в тому числі й ті, що будуються на любові й довірі, потребують певних обмежень. Батьки самі мають визначити ці обмеження для дітей. Пам'ятайте, що порушення дітьми будь-яких обмежень є для них природним процесом пізнання, і не варто це оцінювати як прояв неслухняності. Діти почуваються більш безпечно, коли батьки також дотримуються визначених ними обмежень.

4. Сміх допомагає розрядити напружену ситуацію. Часом батьки бувають занадто серйозними. Це заважає їм сповна відчути радість батьківства. Вмійте побачити веселі моменти і дозволяйте собі сміх при кожній нагоді.

5. Намагайтесь побачити світ Вашої дитини і зрозуміти її почуття. Пригадайте, як Ви почувалися, коли були дитиною, і яким незрозумілим здавався Вам світ дорослих, з Вами поводитися несправедливо.

6. Хваліть і заохочуйте дитину. Сподівайтесь, що дитина поводитиметься добре. Заохочуйте її докладати зусиль до цього. Хваліть за хорошу поведінку.

7. Поважайте свою дитину так, як поважали дорослого. Дозвольте дитині брати участь у прийнятті рішень, особливо тих, що стосуються її. Прислухайтесь до думки дитини. Якщо ви змушені сказати дитині щось неприємне, подумайте, яким чином Ви б сказали це дорослому. Вибачайтесь, якщо вчинили неправильно по відношенню до дитини.

8. Плануйте розпорядок дня дитини. Малі діти почуватимуться більш безпечно, якщо дотримуватимуться чіткого розпорядку дня.

9. У кожній сім'ї є свої правила. Будьте послідовними в їх дотриманні і намагайтесь виявляти певну гнучкість щодо дотримання цих правил маленькими дітьми. Діти можуть бути введені в оману, якщо одного дня правило виконується, а іншого – відмінюється.

10. Не забувайте про власні потреби! Коли батьківство починає нагадувати важку працю, і Ви відчуваєте, що Вам бракує терпіння, приділіть трохи часу лише собі. Робіть те, що приносить Вам задоволення. Якщо Ви розумієте що втрачаєте контроль над собою і можете накричати на дитину, образити, принизити чи вдарити її, залишити дитину на кілька хвилин, порухайте до десяти і заспокойтеся.

Поради батькам «Плекайте допитливість у дітей»

Радимо батькам завжди намагатися виховувати так, щоб нічого потім не довелося переробляти, щоб з самого початку все було зроблено правильно.

Допитливість-прагнення до пізнання, бажання дізнатися якомога більше про світ про відомі і невідомі явища. Діти від природи допитливі, їх цікавить усе-і звідки взялися зірки, і де спочиває сонечко, і чому йде дощ. Через тисячі «Чому?», «Звідки?» «Навіщо?», вони знайомляться з тим, що їх оточує, пізнають його закони. Ось ми разом з донечкою спостерігаємо льодохід навесні на річці.» Тату, а чому лід на річці тане?» -«А ти сама поміркуй. Якою була вода в річці зовсім недавно, взимку? Вона була замерзла? А чому річка взимку замерзає?» Взимку холодно, від морозу вода стає льодом. Молодець ти сама змогла відповісти на своє запитання».

Вдома кожна дитина повинна мати окреме ліжко, перш ніж покласти дитину спати, обов'язково потрібно провітрити кімнату. Харчування в сім'ї повинно бути різноманітними, калорійним. Раціональний, відповідно до вікових особливостей дітей, розподіл часу до сну, різних видів діяльності і відпочинку протягом доби, повноцінне харчування і залучення дошкільнят до посильної трудової участі в самообслуговуванні та домашньому господарстві-такі головні вимоги до організації режиму дня дитини в сім'ї.

Поради батькам щодо екологічного виховання в домашніх умовах

«Любов до природи - це естетичне почуття, що формують погляди, смаки, писав Ч.Дарвін, - втрата цих смаків рівносильна втраті щастя і може шкідливо позначитися на розумових здібностях, а ще ймовірніше - на моральних якостях».

Виховання правильного ставлення до природи, вміння дбайливо звертатися з живими істотами має велике значення в дошкільній період життя дитини. Планомірна робота по екологічному вихованню повинна проводитися як в дошкільних освітніх установах, так і в сім'ї.

Всі ми в обов'язковому порядку повинні частіше виїжджати на природу, спілкуватися з рослинами і тваринами, милуватися гарними краєвидами, слухати лісові шерехи, насолоджуватися тишею. А батькам, які виховують дітей, слід щоденно долучати їх до таїнств краси природи, щоб уже в ранньому дитинстві в кожній людині зародилося почуття спільності з нею.

Рослини на перший погляд малюка неживі. Завдання батьків - допомогти побачити своєрідність і таємницю їх життя, красу, заради якої рослини і містяться у будинку. Привчаючи дитину до регулярних спостережень, показуйте йому забарвлення і малюнок на листках. Навіть зелений колір буває у рослин різний (порівняйте, наприклад, темну зелень клівії або аспідістри більш світлими тонами її). Яке ж багатство колірних

відтінків, симетричних і несиметричних малюнків можна побачити на листках рослин. Надзвичайне видовище являє собою квітучу рослину. Кожна квітка це дивовижне чудо природи. Постарайтеся навчити дитину з ранніх років не тільки помічати, але і відчувати, переживати красу квітучих рослин. Вміння розглядати рослини, бачити його своєрідність і красу, помічати різні ознаки та стани - це завдання не тільки естетичного, але і розумового, а також морального виховання.

Отже, ознайомлюючи дітей з кімнатними рослинами, можна одночасно вирішувати завдання їх розумового, морального і естетичного виховання.

Навколишній світ вони пізнають в основному практично, а свої дії поєднують з наглядом за їх результатами. Дитину приваблюють яскраві образи і зміна подій. Цими його особливостями слід скористатися: запропонуйте малюкові зайнятися поливанням рослини.

- Хочеш подивитися, як я поливаю квіти? Підемо! У мене лійка з водою. Я наллю воду в кожен горщик. Спочатку потрібно показати дитині цікаві дії з водою. Дорослий поливає, а дитина спостерігає за ним. Зверніть увагу на те, як вода зникає з горщика і з'являється на піддоні.

- Ти бачив, як я поливаю рослини? - запитує дорослий наступного разу - хочеш допомогти мені сьогодні? Дитина, звичайно, погоджується: він завжди готовий діяти. Дорослий допомагає йому тримати лійку і поливати, пояснюючи при цьому:

- Носик лійки потрібно опуститися низько, до самої землі; налити води стільки, щоб змочила всю землю. Потім дорослий пропонує.

- Хочеш, я куплю тобі лійку? Ти зможеш поливати квіти сам. Яка ж дитина не погодиться на цю покупку?! І ось в будинку з'являється красива маленька лійка з довгим носиком. Запропонуйте дитині відразу ж налити в лійку води - нехай вона постоїть, зігріється. Наступного разу поливайте квіти разом, з двох лійок.

- А навіщо ми поливаємо рослини? Не поспішайте допомогти з відповіддю - нехай дитина подумає, подивиться на квіти, висловить свої пропозиції. Тільки після цього поясніть йому, що рослини живі, вони п'ють воду і ростуть, стають все красивіше.

Дитина обов'язково повина побачити рослини в період цвітіння. Квітуча рослина, особливо в холодну пору року, прикрашає будинок, радує погляд, створює гарний настрій. Постарайтеся навчити дитину помічати цю красу. Ви помітите бутони ще в їх зародковому стані, але не поспішайте показувати дитині, а от коли бутони стануть великими, слід підвести до рослин і запропонувати йому уважно подивитися, чи не з'явилося на них щось незвичайне, нове, цікаве. Йому буде приємно самостійно відкрити щось нове. Якщо дитина нічого не помітить, покажіть йому бутони і поясніть, що скоро з кожного пуп'янка квітка розпуситься.

Вчіть дитину дивитися і милуватися здалеку і зблизька, серед інших квітів і в самоті на полиці.

Спостереження за кімнатними рослинами необхідно поєднувати з практичною діяльністю дитини. Одним з видів практичної діяльності дитини має бути його участь у безпосередньому догляді за рослинами. Важливо, щоб дитина займалася цим регулярно і засвоювала різні трудові дії.

Для того, щоб праця була дитині в радість і доручення охоче виконувалися, дорослі повинні вести себе гнучко, настирливо, різноманітно. Слід пам'ятати, що трудова діяльність - основна для дошкільника. У дошкільному віці праця - це насамперед засіб виховання таких важливих якостей, як відповідальність за виконання доручення і одержуваний результат, обов'язковість, цілеспрямованість. Дитина 3-4 років трудиться разом з дорослим. При цьому дорослий робить основну роботу, а дитина виконує лише нескладні дії: тримає лійку, ганчірку, приносить їх, наповнює водою маленьку лійку, сам поливає деякі рослини. Для дитини така довіра - нагорода. Обов'язково хвалить малюка.

Домашні тварини, як і рослини приносять велику радість всім членам сім'ї. Дорослі включають їх кругом своїх повсякденних турбот, а діти активно спілкуються з ними. Світ тварин надзвичайно привабливий для дитини. На відміну від рослин, тварини володіють певною своєрідною поведінкою.

З одного боку, вони дуже схожі на людей: можуть ходити, бігати, лазити, плавати; їдять і п'ють майже як люди, очі і вуха дозволяють їм бачити і чути, тобто сприймати навколишній світ і реагувати на нього. З іншого боку, вони володіють неповторною своєрідністю, яскравою специфікою, як у зовнішньому вигляді, так і в поведінці, наприклад, багато тварин мають частини тіла, яких немає у людей, хвіст, роги, копита, плавники, дзьоб, пір'я, шерсть. Деякі тварини можуть літати, жити у воді або під землею, впадати в сплячку, тобто робити те, що не властиве людині. Тварини в будинку - це важливий фактор виховання дітей. Дорослі повинні пам'ятати про це. Спілкування з тваринами, якщо воно відбувається безконтрольно, може принести не тільки користь, але і шкоду. Ставлення дитини до тварини, її цілеспрямовані дії можуть виявитися неправильними в силу цілого ряду причин. Насамперед, дитина не знає, що можна робити і що не можна, що для тварини шкідливо, а що корисно. Тварини сильно розрізняються між собою не тільки зовнішніми особливостями, але і способом життя, поведінкою, ступенем звикання до людини. Зрозуміло, що за рибками і птахами можна спостерігати, а з кішками і собаками - грати.

Акваріум з рибками, якщо він міститься за правилами акваріумістики, являє собою дуже цікаве і гарне видовище. Підготувати такий акваріум непросто, це повинен зробити дорослий.

Дитина середнього і старшого дошкільного віку може брати в цьому участь: спостерігати за діями дорослого і допомагати йому в міру своїх можливостей. Звичайно, дорослий робить все краще і ґрунтовніше, допомога малюка не так вже велика. Але справа не в цьому! У дитини

формується свідомість власної значущості - адже він бере участь у справжніх дорослих справах! Старшого дошкільника можна залучати до догляду за акваріумом: періодично доручати йому чистити дно, зі стінок наліт, протирати їх зовні; підтримувати блюдце при заливанні або частковій зміні води. Новий інтерес і цілі спостережень виникають у дитини, коли в акваріумі з'являються незнайомі рибки, равлики.

При постановці перед дитиною різних пізнавальних завдань дорослий повинен прагнути зробити його спостереження цікавими. Можна час від часу практикувати малювання риб і акваріума, придумування загадок про риб, спів пісень або читання вірша.

В домашніх умовах нерідко містять птахів. Найчастіше канарок, папуг. Вони швидко звикають до людей. Догляд за ними не складний, але більш відповідальний, ніж догляд за рибами. Птахи не переносять голод, брудний посуд, протяги. Вони дуже похливі. До птахів слід ставитися обережно і дбайливо. Перший час дорослий повністю бере на себе догляд за пернатим мешканцем, а дитина спостерігає і запам'ятовує що і як треба робити, вчитися спокійно вести себе біля птахів.

Поступово дитина починає допомагати дорослим у догляді за птицею: миє годівницю, поїлку, наливає чисту воду, кладе корм. Всі милуються ним, слухають спів. Дитину слід навчити бачити красу пташки у всіх її проявах. Вчіть дитину спостерігати, помічати, розуміти стан пташки: здорове та веселе, неблагополучне, перелякане.

Зміст спостережень допоможе дитині краще пізнати різні особливості птиці, її спосіб життя, звички. Ці знання ляжуть в основу розуміння того, як правильно вести себе з птахом, що можна, а що не можна робити з нею.

Перебування, яких би то не було тварин у вашому будинку не можна порівняти з присутністю в ньому собаки або кішки, цих унікальних чотирилапих, які знаходяться в особливих відносинах з людиною. Їх з серйозними намірами заводять дорослі члени сім'ї.

Достоїнствами собаки є її розум, відданість господареві, хороша здатність до навчання. Кішка приваблює своєю красою, витонченими пропорціями тіла і граціозними рухами. Вони мають статус «братів наших менших», їх потрібно не тільки оберігати і оточувати турботою, але й шанобливо з ними звертатися. Якщо в будинку живе кішка і собака, дитина повинна правильно вести себе з ними. Найголовніше - навчити дитину правильному поведженню з тваринами: вміння рахуватися з бажаннями чотиринового друга відчувати його стан.

Привчайте дитину рахуватися з відпочинком тварини. Спить чотириногий друг - не треба йому заважати, прокинеться тоді можна з ним погратися. Вчіть дитину бути добрим, турботливим.

Консультація «Виховання любові до природи»

Людська діяльність в останні роки завдає все більшої шкоди природі - це і забруднення, і надмірне нераціональне витрачання її ресурсів.

Це ставлення до природи потрібно виховувати у дітей з ранніх років. Саме з ранніх років людина починає пізнавати красу, різноманітність природи.

Основи характеру, життєва позиція дитини закладаються в сім'ї. І щоб пояснювати дітям, як берегти природу, щоб прищепити їм якісь природознавчі навички, дуже важливий особистий приклад батьків! Їх дбайливе, любовне, дбайливе ставлення до природи.

Краса рідної природи розкриває красу людської праці, народжує бажання зробити свій край ще прекраснішим. Тому так важливо показати дітям як людина оберігає і примножує природні багатства. У вихованні дитини дбайливого ставлення до природи немає і не може бути дрібниць. Зірвана просто так квітка, спійманий з цікавості метелик, розтоптаний жучок - все це при байдужому ставленні з боку дорослих може призвести до вкрай небажаних наслідків.

Любов дітей до природи починається з осмислення її цінностей. Тому перш за все потрібно показати пізнавальну та естетичну цінність природи. Завдяки цьому з часом і розвивається дбайливе, відповідальне ставлення до навколишнього природного середовища.

Кожна сім'я має всі можливості для того, щоб пробудити, розвинути у дитини інтерес до життя природи, потреба постійного спілкування з нею.

Велике виховне значення мають регулярні сімейні поїздки в ліс, поля, на річку чи озеро. Дитина, під благодотворним впливом батьків, поступово сприймає красу і принадність природних ландшафтів, вникає в таїнства життя природи. У безпосередньому зіткненні з природою у дітей розвивається спостережливість, допитливість, інтерес до природних об'єктів.

Дуже велике значення має читання вголос книг про природу, життя тварин. Залучаючи дитину в обговорення прочитаного, дорослі роз'яснюють незрозумілі моменти, направляють його думки й інтереси на життя природи.

Особливо дитину тягне до тварин. Вміст у будинку тварини пов'язано з додатковим навантаженням і труднощами. І все-таки, важко переоцінити вплив, який чинить на формування особистості дитини спілкування, турбота і догляд за живою істотою. З тваринами дитина може емоційно спілкуватися - грати і розмовляти. Ігри з братами меншими (особливо з собаками і кішками) тренують дітей фізично. Дитина стає більш рухливою і спритною, удосконалюється його моторика і координація рухів. Наявність тварини в будинку робить дружнішу і згуртовану сім'ю.

Так само величезне значення має художньо-творча діяльність дітей. Ліплення з глини, пластиліну, всі види аплікацій, конструювання із застосуванням круп, тесту і природних матеріалів, малювання за

допомогою рослинних елементів - все це сприяють вихованню любові до природи у дошкільнят. Прагнення зробити гарніше, краще впливає на світ почуттів, дозволяє розкрити творчий потенціал, підвищує рівень розвитку мовлення у дошкільників, діти вчаться створювати, вчаться розуміти і бачити красу і багатство природи.

Екологічне виховання буде дієвішим тільки в тому випадку, якщо в родині існує постійне, щоденне спілкування дорослих з дітьми. Не шкодуйте свого часу на ігри з домашніми тваринами, на ботанічні експерименти, на читання добрих віршів і оповідань про природу. І тоді ваші діти і в дорослому житті будуть усвідомлено і дбайливо ставитися до всього живого і неживого на Землі.

Інформація для батьків «Екологічне виховання дітей в сім'ї»

Екологія - це наука, і відбулася вона від слова ойкас - будинок, житло, місце проживання. Це все живе, що нас оточує, чим ми дихаємо і живемо. І в дошкільній педагогіці з'являлося новий напрямок виховання - екологічне виховання.

З перших років життя у дітей формується початок екологічної культури. Діти бачать вдома, як мама доглядає за квітами, кішкою або собакою. Вони самі тягнуться до всього живого, їм хочеться погладити тварину і помилуватися красивими квітами.

Підростаючи, діти дізнаються, що кожна істота має свій «будинок», в якому є все для його життя. Екологічне виховання - це і є пізнання живого, яке оточує дитину, в своєму середовищі проживання, і наше головне завдання, навчити їх охороняти і берегти те, що вони бачать. Потрібно доступно пояснити дитині, що ламати гілку дерева не можна, особливо взимку. Зверніть увагу дитини на красу, які вони гарні в інеї. Взимку вони сплять і у них тільки ми захисники.

Потрібно коріння вкрити снігом, пояснюючи, що ми допомагаємо їм вижити взимку. Буваючи з дітьми взимку в лісі, зверніть увагу на тишу в лісі, її красу і як добре дихається в лісі.

Навесні природа перетворюється, і ми радіємо кожною новою травинці і новим листочком. Починається робота на дачі і діти допомагають вам нехай зовсім мало, але вони тягнуться до цього, бачачи, як цим займаєтеся ви. У дачних масивів є ліс, ви буваєте там з дітьми. Ми всі тягнемось до природи, щоб відпочити, подихати свіжим повітрям, послухати дзюрчання струмочка. Ми дорослі збираємо квіти і лікарські трави, нарвіть тільки стільки, скільки вам потрібно, і намагайтеся не рвати з корінням.

Збираючи в лісі гриби та ягоди, беріть тільки ті, які ви знаєте, а інші не чіпайте. Вони потрібні тваринам, вони ними харчуються і лікуються. Як, наприклад, гриб мухомор, він такий гарний, помилуйтеся їм, але не чіпайте його, прийде лось і він йому знадобиться для лікування. Щоб гриби не зникали у нашого лісу, не порушуйте грибницю, поясніть дітям, що гриби потрібно зрізати ножиком, тут виросте новий гриб.

Діти часто поводяться жорстоко з природою і в усьому цьому винні ми дорослі. Не змогли навчити бачити красиве, і піклуватися про те, щоб все, що оточує нас, тільки радувало.

Нагодуйте птахів, повісьте годівницю за вікном або на балконі. Дитина сама буде класти туди корм. Хочете порадувати дитину, заведіть йому папужок або щигля, черепаху або хом'ячка. Поясніть і навчіть, як правильно за ними доглядати і дитина буде щасливий. У багатьох дітей є мрія мати друга поруч, це кошеня або щеня. І якщо ви завели собі тварину вдома, не викидайте їх на вулицю, коли вони підростуть, адже тварини довіряють людям. Побажання вам виховувати у дітей почуття співчуття, вчіть бачити красу навколишнього світу, і це не пройде даром. Якщо дитина буде дбайливо ставитися до всього - ваше виховання не пройде даром. Вони будуть уважні не тільки до навколишнього світу, а й до вас дорослих.

Поради батькам щодо фізичного виховання дітей

1. Підтримуйте інтерес дитини до занять фізичною культурою, у жодному разі не проявляйте зневагу до фізичного розвитку, так як приклад дорослих в цьому питанні надзвичайно важливий.

Як ви ставитеся до фізичної культури, так буде ставитися до неї і ваша дитина. Часто дитина живе під вантажем заборон: "не бігай", "не шуми", "не кричи голосно". Обмеження потреби у самовираженні особливо позначається на зниженні самооцінки і активності підростаючої людини.

Ви повинні добре знати потреби і можливості своєї дитини і як можна повніше враховувати їх.

2. Всебічно підтримуйте в своїй дитині високу самооцінку - заохочуйте будь-яке його досягнення, і у відповідь ви отримаєте ще більше зусиль.

Висока самооцінка - один із потужних стимулів для дитини виконувати будь-яку роботу, будь-яке домашнє завдання або ранкову гігієнічну гімнастику.

На заняттях з фізичної культури витримуйте єдину лінію поведінки" обох батьків, не допускайте протилежних розпоряджень (мама - "вистачить бігати"; тато - побігай ще хвилин п'ять).

Єдина думка батьків сприяє підвищенню інтересу дитини до фізкультурних занять.

3. Спостерігайте за поведінкою і станом своєї дитини під час занять фізичними вправами, спробуйте зрозуміти, чому дитина вередує, не виконує, здавалося б, елементарних розпоряджень батьків, яка причина її негативних реакцій (втома або яесь приховане бажання - наприклад, дитина хоче швидше закінчити заняття з фізкультури, щоб дивитися цікаву програму). Не шкодуйте часу і уваги на те, щоб встановити з нею душевний контакт.

4. У жодному разі не наполягайте на продовженні тренувального заняття, якщо дитина не хоче займатися. З'ясуйте причину відмови, виправте її і лише після цього продовжуйте заняття.

5. Не сваріть свою дитину за тимчасові невдачі.

6. Визначте індивідуальні пріоритети дитини у виборі фізичних вправ.

Хоча практично всім дітям подобаються рухливі ігри, але деяким з них не вистачає якихось якостей, фізичної сили. Не відмовляйте дитині в проханнях купити йому гантелі або навісну поперечину для підтягування (він хоче наслідувати свого улюбленого героя книги або кінофільму в силі і спритності).

7. Не міняйте занадто часто набір фізичних вправ, нехай дитина виконує комплекс вправ, що йому подобається, як можна більше, щоб міцно засвоїти розучені рухи.

8. Вимагайте, щоб дитина, дотримуючись культури виконання фізичних вправ, не допускала розхлябаності, недбалості, виконання абияк, все робила правильно.

9. Не перевантажуйте дитину, враховуйте її вік, настрій, бажання. Не застосовуйте до неї суворих заходів, намагайтеся привчати її до фізичної культури власним прикладом

10. Пам'ятайте три непорушних правил закону, які повинні супроводжувати вас у вихованні дитини: розуміння, любов і терпіння!!!

Ранкова гімнастика

Щоденне виконання ранкової гімнастики має велике значення з погляду оздоровлення. Більшість із Вас знають як корисно впливає гімнастика на здоров'я дітей. Виконуючи в ранці деякі легкі комплекси вправ дитина отримує заряд бадьорості на цілий день. Ці вправи покращують всі дії органів та їх систем, сприяють розвитку необхідних рухових навиків, укріпленню м'язів, формуванню правильної осанки. Ранкові вправи потрібно робити перед сніданком (тривалість вправ 5-6 хвилин). В холодну пору зарядку потрібно робити при відкритій фрамузі, в теплу пору – краще на вулиці. Дитина повинна бути одягнена так, щоб одяг не заважав рухові. Триматись прямо, поставивши ноги на ширині плечей. Плечі держати прямо, вільно рухати руками, не опускати голову.

Загартовування

Якщо ви бажаєте бачити свою дитину фізично міцною і здоровою загартовуйте її. Для цього можна широко використовувати натуральні природні фактори – повітря, воду, сонце. Привчаючи дитину ще з раннього віку до свіжого повітря, холодної води, виховуйте у неї вміння долати труднощі. Але перш ніж розпочати загартовування обов'язково поспілкуйтеся з лікарем. Позитивний ефект від загартовування отримаєте

тільки в тому випадку, якщо його проводити систематично з врахуванням індивідуальних особливостей вашої дитини. Необхідно:

1. Врахувати вік, стан здоров'я.
2. Постійно проводити загартовуючі процедури.
3. Поступово збільшувати силу впливання природного фактору.

Консультація для батьків з фізичного виховання «Ростемо здоровими»

Кожна дитина відчуває природну потребу в активному русі. І дуже важливо, коли в сім'ї зуміють зробити фізкультуру не просто обов'язковим, а й улюбленим режимним моментом малюка. Зрозуміло, що фізкультура в ранньому і дошкільному віці повинна асоціюватися в дитини з веселою грою. Тому потрібно визначити, які саме фізичні вправи дитина виконує із найбільшим задоволенням, і зробити виконання цих вправ основними на перших етапах занять. Потім доцільно вводити нові фізкультурні рухи, але в жодному разі не можна змушувати дитину їх виконувати.

У фізичному вихованні дітей в сім'ї можуть бути використані різні форми занять фізичними вправами – від простих (ранкова гімнастика) до складних (тренування в окремому виді спорту).

Можна рекомендувати такі форми занять фізичними вправами дітей у сім'ї:

- ранкова гімнастика;
- ранкова спеціалізована гімнастика;
- фізкультхвилинка;
- заняття із загальної фізичної підготовки;
- самостійні тренувальні заняття;
- участь у змаганнях;
- прогулянки (лижні, велосипедні, пішки);
- процедури для загартування;
- туризм;
- рухливі і спортивні ігри.

Основним періодом занять батьків дітьми є вік від 2 до 6 – 7 років, хоча і після цього не слід припиняти занять у сім'ї. Систематичні вправи в домашньому спортивному куточку, ранкова гімнастика, вечірня пробіжка з татом – все це допоможе досягти значних успіхів у фізкультурних заняттях у школі. Щоденно приділяючи дитині хоча б декілька хвилин для занять фізкультурою, перш за все потрібно дотримуватись принципу систематичності, щоб дитина поступово звикла до занять. Тривалість домашнього заняття може бути різною – залежно від віку дитини, від вільного часу батьків, від пори року, від частини доби, а також від того, чим займається дитина до і після заняття.

Під час ранкової гімнастики найкраще використовувати легкі і знайомі вправи. Тривалість ранкових занять – не більше 10 хвилин. Протягом дня дитина повинна до сну і після нього побувати на свіжому

повітрі, де можна провести 20-хвилинне фізкультурне заняття, виконавши до нього вправи для великих м'язових груп. Вправи перед вечерею – найбільш розповсюджена форма занять, адже батьки вдома і хоча б один із них може позайматися з дитиною. У цей період є час для опанування акробатичних вправ, проведення ігор і вдосконалення досягнутих результатів. Тривалість занять із дітьми до 6 років – 20-30 хвилин, а з 6-7-річними – 45 хв. Після вечері займатися із дітьми фізичним вихованням не рекомендується. Як зацікавити дитину заняттями фізичною культурою? Добре, якщо дитина сама потребує рухів та із задоволенням виконує нові завдання. Ви повинні підбадьорити дитину, продемонструвати, яка вона міцна, спритна і сильна. Збудити інтерес у дитини до занять також і демонстрація її вмінь перед іншими членами сім'ї або однолітками. Так поступово у дитини розвинеться впевненість у своїх силах та бажання вчитись далі, засвоювати нові, більш складні ігри і рухи. Якщо у дитини немає бажання займатись, проаналізуйте причини негативного ставлення до занять, щоб в подальшому створювати більш сприятливі умови. Чим і як займатися? Кожна вправа, кожна рухлива гра має своє завдання, мету, значення, у зв'язку з чим вони поділяються на п'ять основних груп. До першої групи входять вправи, що спрямовані на відпрацювання правильної постави, правильного положення голови, плечей, інших частин тіла. Саме ці рухи сприяють правильному фізичному розвитку. До другої групи входять вправи, які будуть містити елементи акробатики. Вони спрямовані на розвиток спритності, гнучкості, швидкості реакції і виконуються зі страхуванням. Батьки повинні бути дуже уважними й обережними, щоб забезпечити повну безпеку під час виконання цих рухів (перекидання, розгойдування дитини, висіння головою вниз тощо). Третя група вимагає рухливих ігор, в яких використовується ходьба, біг, стрибки тощо. Для проведення ігор необхідний колектив: дитина грається з батьками, або зі старшими братами і сестрами, або з однолітками. До четвертої групи входять вправи з використанням різних предметів на свіжому повітрі або приміщенні. Тут дуже важливою є винахідливість батьків, яка допоможе у звичайних умовах підготувати для дітей різні цікаві перешкоди для перелітання, перестрибування і розгойдування. П'яту групу складають музично-ритмічні вправи, які виховують у дітей граціозність, пластичність, усвідомлене виконання рухів із ритмом віршів, пісень і музики. Основні правила безпеки, яких потрібно обов'язково дотримуватися, виховуючи у дитини сміливість. Піднімаючи дитину, ніколи не тримайте її за зап'ястя – тільки за передпліччя. Найбільш безпечно підтримувати дитину за стегна. Під час виконання акробатичних вправ дорослий повинен оберігати хребет малюка від невеликого повороту або удару. Всі захвати повинні ґрунтуватися на вдосконалішому знанні можливостей Вашої дитини. Нову вправу малюк повинен засвоювати в повільному темпі за постійної допомоги дорослого. Тоді з'явиться відчуття впевненості в руках. Темп виконання вправи прискорюють поступово, так само поступово дитину привчають до самостійного виконання. Проте постійно підстраховуйте

дитину, будьте готові, за потреби, швидко підхопити її. Вчіть малюка бути уважним на заняттях, щоб він самотійно піклувався про власну безпеку. Складні вправи і стрибки доцільно виконувати тільки на м'якій підстилці (килимку, траві). У ранньому віці не можна довго утримувати складні пози (нахил, тримання рук вгорі, групування), через 1 – 2 с дитина має повернутися у вихідне положення. Краще кілька разів повторити вправу. Тривалий час на руках у дошкільному віці є небезпечним, тому що надмірно навантажує суглоби й увесь плечовий пояс. Краще виконувати неповне висіння – дитина легко спирається на ступні чи коліна. Із тих же міркувань не потрібно спонукати дитину розгойдуватися у висінні (наприклад, на кільцях). Не дозволяйте малюкові вилазити по драбині вище того рівня, на якому Ви зможете його дістати. Лише після засвоєння лазіння (наприклад, по похилій драбині), можна дозволити дитині старше 3-х років самотійно вилазити вище. Ніколи не використовуйте для змагань вправи, які можуть спричинити травми. Такі рухи дитина повинна виконувати повільно й зосереджено. Уникайте вправ, під час виконання яких дитина дуже вигинається в попереку, адже більшість дітей потребує виправлення цієї частини хребта.

Шановні батьки! Якщо Ви систематично будете займатись зі своїм малюком фізкультурою, то це буде доброю зопарукою того, що син чи дочка зростатимуть здоровими, сильними, матимуть правильну поставу, красиво ходитимуть. А ще фізкультура допоможе розвинути у дитини такі цінні риси характеру, як дисциплінованість, звичку дотримуватись правил особистої гігієни, її готовності до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здібностей до творчості, креативності, різноманітних форм мислення, а також її високих соціально-адаптивних можливостей; пропонує шляхи й принципи виховання особистості, здатної на активну творчу діяльність, саморозвиток і самовдосконалення, яка здатна до усвідомлення ціннісних ставлень, що дозволяють їй обирати образ життя і стратегію поведінки, відповідну до вимог суспільства та особистісного розвитку.

Пам'ятка для батьків

1. Будьте добрим і гарним прикладом для своїх дітей у ставленні до свого здоров'я.
2. Загартуйтеся разом із дитиною.
3. Дотримуйтеся режиму харчування. Зумійте переконати сина чи доньку споживати всі страви, навіть ті, які вони не люблять, але які є для них необхідними й корисними.
4. Привчайте дітей дотримуватись рухового й повітряного режимів, постійного часу сну та приймання їжі.
5. Проводьте водні процедури (обливання ніг та тіла, вологе обтирання рукавичкою або рушником). Поєднуйте ходіння босоніж зі щоденними ваннами для ніг, поступово знижуючи температуру води.

КЛУБ ВИХІДНОГО ДНЯ

Експедиція до осіннього парку « Слухаємо звуки природи»

Мета: простежити за природою восени; ознайомити дітей із рослинним та тваринним світом парку; формувати естетичні почуття під час спостереження за природою; розкрити взаємозалежність між людиною і природою; розвивати вміння спостерігати за природою, цінувати красу; виховувати любов до природи, бережливе і турботливе ставлення до неї.

Хід експедиції:

1. *Шукування на подвір'ї дошкільного закладу, повідомлення маршруту.*

Діти сьогодні ми вирушаємо на прогулянку до парку.

2. *Розгляд маршруту та закріплення правил поведінки на маршруті.*

Йти ми маємо з вами за картою. (демонструємо).

Наш садочок знаходиться на вулиці (Гагаріна). З цієї вулиці ми праворуч повернемо на вулицю Пушкінська. Далі ми маємо пройти біля міської лікарні й поліклініки та біля стадіону педагогічного університету.

Повторення правил поведінки на маршруті:

– дотримуватись правил переходу дороги, не кричати, не бігати;

– не відходити без дозволу дорослих на маршруті або зупинці;

– не брати до рота незнайомих рослин, а в руки незнайомих речей.

3. *Рух дітей у середньому темпі до місця зупинки (час від часу зупиняємось і обговорюємо де ми знаходимось за картою).*

4. *Зупинка «Парк відпочинку» біля пам'ятника Т.Г. Шевченка.*

– Діти, куди ми прийшли? (до парку)

Чий пам'ятник? Так, діти, це Т.Г. Шевченку, українському поету та художнику.

Повторення правил поведінки в природі:

- Не можна галасувати, щоб не злякати пташок, які висиджують пташенят.

- Не наближатися до гнізд і не чіпати пташенят руками.

- Не рвати великих оберемків квітів.

- Не рвати квіти, занесені до Червоної книги України.

- Не ламати гілок кущів та дерев.

- Не руйнувати мурашників.

- Не розпалювати вогнища.

- Не ловити метеликів.

- Не залишати сміття.

5. *Бесіда. Ознайомлення з ознаками осені.*

– Що змінилося з настанням осені?

– Як легко дихативосени! Вдихніть на повні груди свіже повітря.

Чим пахне осінь?

– А як можна охарактеризувати осіннє повітря?

– Які найперші запахи приносить осінь?

Загадування загадки:

Невидимка ходить в гаї,

Всі дерева роздягає. (Осінь)

Вправа 6 «Слухаємо звуки осіннього парку»

– Послухаймо звуки осіннього парку. Хто що почув?

– Кому належать ці звуки?

– Яким був парк влітку?

– Що змінилося?

– Де ще можна побачити комах? (Діти спостерігають за комашками в траві.)

– Які комахи за розміром? Чим вони харчуються? (Відповіді дітей.)

– Кого називають санітарами лісу? У яких будинках мешкають мурашки? (Спостереження за мурашником).

Загадування загадки:

– Без сокири і без рук, а дім будує. (Птах)

6. Зустріч із шпаком (сюрпризний момент від бабусі вихованця).

Які саме птахи залишаються зимувати? (Відповіді дітей.)

– Що в першу чергу вони роблять, прилетівши до наших країв? (Відповіді дітей.)

9. Хвилинка-цікавинка

- Шпаки віддають своїх шпаченят до «школи» 1 вересня. Уроки тривають 5–6 днів, а тоді шпаченята розлітаються на «практику». Заняття починаються зранку. Батьки дітей навчають «вокалу». Після завершення «уроків» шпаки розлітаються на обід. Пообідавши, повертаються на заняття, що тривають до вечора. На сніданок шпак поїдає 50–60 комах.

- Грак за рік знищує до 8 тисяч дротяників – черв'яків, які підточують коріння культурних рослин.

- Солов'ї, як і люди, учаться співати. Лише на третій рік життя вони стають співаками. Ці птахи знищують мух, гусениць, жуків.

Слухання співу птахів.

Розв'язування проблемної ситуації:

– Як ви вчините, якщо знайдете пташине гніздо? (Відповіді дітей.)

10. Дидактична гра «Хто тут живе? (Зустріч з білочкою – мама)

Гра «Знайди дерево».

(Білочка читає загадки. Хто здогадається і відгадає, має підбігти до «відгадки»).

11. Зустріч з берегинєю природи (мама)

Дидактична гра «Таємниці природи».

Завдання: розбігтися парком, знайти свою «природну таємницю», розповісти про неї.

12. Збирання природного матеріалу для самостійної художньої діяльності.

13. Відпочинок (споживання гарячого чаю з печивом).

14. Трудова діяльність (прибирання території після себе).

15. Повернення до дитячого садка. Відображення дітьми своїх вражень у малюнках.

Екскурсія до весняного парку «Лісовими стежинами»

Мета: оздоровлення організму дітей; удосконалення умінь та навичок у виконанні різновидів ходьби та бігу, основних рухів; розвиток витривалості, самоорганізації, взаємодопомоги виховання почуття колективізму.

Матеріал: рюкзаки, атрибути до ігор, емблеми, матеріал для виконання природоохоронного заходу.

Хід екскурсії:

1 частина: Збір дітей на спортивному майданчику

Вихователь:

Сяє сонечко на втіху
Досхочу казок і сміху.
Та все дужче вабить світ,
А зібрались ми в похід.
О, які смачні дороги
У незвідані світи .
І тому сьогодні разом
Ними будемо іти.

Наша Земля - це велика планета, яка має форму кулі. Ось вона така (продемонструвати глобус).

Багато нового і цікавого чекає на тих, хто відправляється мандрувати незвіданими дорогами нашої планети. Діти, а чи ви знаєте, як називають людей, які багато подорожують (туристи або мандрівники). Як ви вважаєте, яким повинен бути турист, якщо він долає багато перешкод (сильним, сміливим, розумним, чесним, добрим, хорошим товаришем). Мені здається, що ви теж оволоділи такими якостями. Тож я пропоную разом зі мною вирушити в похід. Згодні? Ось вам емблеми, які відрізнятимуть нас від інших людей. Бо ми сьогодні-туристи. У кожного туриста за плечима є рюкзак. У ньому зберігаються речі, які необхідні під час подорожі. Такі рюкзаки я теж вам приготувала. Давайте кожен візьме рюкзак і перевірить його вміст (діти витягують речі, називають їх, та визначають їх призначення). Добре, з цим завданням ми впорались.

Щоб розпочати похід ми повинні добре знати шлях, який будемо долати. А зображений він на карті. Карта - аркуш паперу, на якому місцевість зображена умовними знаками. Наш шлях зображений ось на цій карті (разом з дітками розглянути карту).

Давайте повторимо правила поведінки дітей під час походу:

1. Чітко виконувати вказівки вихователя;
2. Без дозволу не рвати рослини;

3. Не залишати товариша в біді, завжди приходити йому на допомогу, допомагати слабшому.

4. Завжди залишати місце відпочинку чистим.

Молодці! Правила ви добре знаєте. Настав час вирушати в дорогу. Всі готові? Тож вперед! (діти крокують один за одним до першої зупинки, співаючи веселу пісню)

2 частина:

Ізупинка Хатинка Їжачка – Добрячка (мама дитини)

Вихователь: Діти, погляньте, хатинка. Чи є вона на карті? Так є, отже ми йдемо вірним шляхом. Давайте підійдемо до неї. Малята, господар залишив нам листа(читають лист).

«Я пішов по гриби. Скоро буду. Зачекайте».

Ви здогадались чия це хатинка? Ні? Тоді слухайте загадку:

«Котиться клубочок

Зовсім без ниточок.

Замість ниточок

Триста колючок».

Давайте допоможемо їжачку, та назбираємо йому грибів(навколо хатинки діти знаходять гриби-білі та мухомори). Ось з'являється їжачок.

Їжачок: Добрий день, мої юні туристи! Добре, що я вас застав. Грибів я не знайшов, а яблук назбирав. Пригощайтесь(роздає дітям яблука).

Вихователь: А мої малята назбирали грибів. Діти несуть свою знахідку їжачкові(діти кладуть у корзину білі гриби та мухомори).

*Їжачок :*Діти не всі гриби бувають їстівними. Ось білий гриб-їстівний, а це мухомор-отруйний, його їсти не можна. Отруйні гриби можуть завдати великої шкоди нашому здоров'ю. Будьте з ними обережними! Щасливої дороги! Після цього похід продовжується.

2 зупинка Зустріч із білкою (мама дитини)

Інструктор: Діти погляньте, хто так прудко стрибає з гілки на гілку(білка). Як руденька господиня готується до зими? А щоб встигнути все зробити, якою білочці потрібно бути? (спритною, швидкою, вправною, трудолюбивою) Це маленьке звірятко пропонує нам пострибати з гілки на гілку. Ми зможемо це зробити? А чому, як ви вважаєте? Я пропоную вам трішки розім'ятись. Давайте кожен із вас обере собі дерево і стане біля нього

Потім діти, стоячи біля дерев, виконують вправи загально розвиваючої дії.

1. Стати обличчям до дерева на відстані витягнутої руки. Зігнути руки, відштовхнутись від дерева(по5-10 раз), віджатись від дерева(5-7раз).

2. Стати лівим(правим) боком до дерева на відстані витягнутої руки. Махи правою(лівою) ногою(по 5-10 раз).

3. Стрибки навколо дерева на правій (лівій) нозі.

4. Виконати дихальну гімнастику.

Інструктор: Давайте покажемо білочці, як ми вправно бігаємо по звивистій доріжці та ходимо по колоді(біг між деревами та ходьба по поваленому дереву- розвиток вістібюлярного апарату та орієнтування в просторі).

Інструктор: Діти прислухайтесь,нас хтось кличе на допомогу. Поспішаємо мерщій (діти збігають на гірку). Погляньте, це мабуть мурахи нас кликали. Їх мурашник зовсім затоптали люди, а цього робити не можна. Мурахи дуже корисні комахи. Вони-санітари лісу. І тому сьогодні ми разом зробимо дуже корисну справу, обгородивши мурашник (діти разом із вихователем ставлять огорожу . А потім кожна дитина зав'язує на огорожі червону стрічку, як символ бережливого ставлення до оточуючої природи. Молодці! Кожен із вас поставився до роботи відповідально. Тепер час рушати далі. Погляньте, на нашому шляху повалене дерево. Нам необхідно через нього перелізти (діти виконують завдання).

3 зупинка Зустріч із бабусею – Ягусею(мама вихованки)

Інструктор: Діти, давайте ще раз розглянемо карту. Чи вірним шляхом ми пересуваємось? Які перешкоди ми з вами уже подолали? До якої підійшли? Так, ось цей рів. Та щоб його подолати нам необхідний канат. А я його щось не бачу. Хто б міг його заховати? Діти, а ви нікого навкруги не помітили? (діти помічають, що на тому боці рову з'явилась Бабуся - Ягуся) Діти, а старенька сказала, що вона віддасть канат лише тоді, коли ви відгадаєте її загадки.

1. Біла кора, зелені віти, що то є ? – Відгадайте , діти.(Береза)

2. І маленькі і старенькі

Влітку, взимку, навесні,

Всюди вдягнені гарненько

У зелені сукні всі. (Ялинка)

3. У зеленім кожушку,

В косяній сорочці,
Я росту собі в ліску
Всім зірвати хочеться. (Лісовий горіх)

4. Літом одягу одягає, а на зиму скидає. (Дерево)

5. Стоїть, коливається, як торкнеш, кусається. (Кропива)

Молодці, ви вірно всі відгадали загадки. І тому Яга повертає вам канат. Ви повинні за допомогою нього подолати цей рів (діти піднімаються на гору, тримаючись за канат)

4 Зупинка Галявина відпочинку

Запропонувати дітям відпочити, попити води, з'їсти яблуко, поділитись враженнями від пройдених перешкод

5 зупинка: Ігрова галявина

За бажанням дітей пограти в рухливі ігри, які найбільше подобаються (2-3 гри). Залучати до ігор дітей з малою руховою активністю.

3 частина

Самостійна діяльність дітей

Дати дітям можливість поспостерігати за тим, як правильно розкласти вогнище, готувати для нього місце. В ході приготування каші діти спостерігають за послідовністю самого процесу у невимушеній обстановці. Обов'язково наголосити на тому, як правильно поводити себе біля вогнища. Запропонувати дітям побігати пограти, поспостерігати за оточуючою природою.

Запросити всіх до смакування польовою кашею. Вчити визначати смакові якості страви. Залучити до прибирання місця відпочинку.

4 частина

Повернення до дитячого садка.

Шикування дітей. Рух по короткому маршруту до д/с.

Експерсія до літнього парку « Паркові сюрпризи »

Мета: Розширювати світогляд. Сприяти формуванню естетичних почуттів у сприйманні краси довкілля. Вчити бачити, цінувати й берегти красу природи, красу рідного міста. Виховувати особистість митця та поціновувача; виховувати почуття насолоди від милування природою.

Хід експерсії :

1. Підготовка дітей до експерсії

1. *Повідомлення теми і мети експерсії.* Діти, ми багато говорили про життя живих істот, про рослинний світ нашого краю. Вчилиось доглядати за рослинами так, щоб не шкодити їм. А сьогодні ми здійснимо експерсію до місцевого парку відпочинку. Побачимо красу природи, будемо милуватись нею. Та дізнаємось про таємниці, які береже парк.

2. *Інструктаж з ПБ під час пересування вулицями міста.* Правила поведінки на дорозі. Правила поведінки на природі.

II. Проведення екскурсії.

1. Розповідь вихователя з елементами спостереження.

Літо чи не найулюбленіша пора року як дітей, так і дорослих. На кожному кроці вона дарує радість споглядання краси природи. Літо приваблює теплом, багатством барв, щедрістю. Природа вся тягнеться назустріч теплу. У снопах яскравого світла виграють різні кольори-справжнє свято барв! Милують око чудові квіти. Зелені шати лісів вражають багатством відтінків.

А ще літня пора напрочуд дзвінка й голосиста, духмяна й смачна. Ніхто не встоїть перед солодкими дарунками літньої природи. От і згадується літечко з ніжністю та вдячністю за його щирі ласку, теплінь, рясноту і буяння.

Діти, відгадайте загадку.

Дитина. Теплий, довгий-довгий день,

Повна миска черешень,

Достигає жовтий колос,

Демонструє коник голос,

І сунічка дозріває -

То ж коли все це буває?

(Влітку)

Вихователь. Ось і настала найласкавіша пора року- літечко. Як гарно зараз у парку! Скільки сюрпризів приготував він для нас. Яке розмаїття кольорів, форм, звуків пропонує літня природа. Назвіть хоч деякі зміни у літньому пейзажі (відповіді дітей). (*Зустріч з Лісовичком - мамою*).
Запитання від лісовичка:

- Придивіться до літніх барв - як виграють вони на сонці! Які кольори літа подобаються вам найбільше й чому? (відповіді дітей)

- Помилуйтеся зеленню дерев - улітку вона стала яскравішою та соковитішою. Придивіться уважно - чи всюди зелень однакова за насиченістю кольору? (відповіді дітей)

- Знайдіть ясно- зелені листочки. А зараз проведемо змагання.

2. Змагання « Хто знайде найбільше відтінків зеленого в парку »

Умова: знайти зелені листки з відтінками від найсвітлішого до найтемнішого. (Можливі такі варіанти розташування листочків за інтенсивністю зеленого кольору : темноколірна зелень - ялина, сосна, липа, бузина, клен, тополя, дуб, бузок; яснобарвна зелень - акація, верба, береза, яблуня, горобина та ін.)

- Погляньте навкруги. Яке розмаїття цікавих форм у літній природі! Спробуйте знайти виразні за формою крони дерева. Чим вони вам подобаються? (відповіді дітей)

- Придивіться до деяких дерев, які ростуть одне біля одного й утворюють цікаві композиції. Подумайте, що нагадує вам таке сусідство. Послухайте вірш Віктора Кочевського.

Дитина. На сосновому узліссі

Ген за сосною-матір'ю на гору

Кудлаті, круглі сосонки біжать,
Немов поважна ведмедиха з бору
Веде своїх маленьких ведмежат.

Вихователь. Діти, а тепер пошукайте квіточку яскравого кольору або з пелюстками незвичайної конфігурації і відгадайте про неї загадку.

Діти. 1. На просторах поля золотого
Сині зірочки тремтять.
Мов шматочки неба голубого,
Виграють, виблискують, горять.
(Волошки.)

Вихователь. Оголошуємо конкурс на кращу знахідку.

3. Конкурс «Знахідка»

Умова: знайти цікавий витвір природи - дерево, кущ, квітку, коріння, павутиння, гніздо, а також пояснити іншим своєрідність цієї краси.

Вихователь. Придивіться до світу комах: усе там рухається, кудись поспішає. Невтомні мурашки звели собі велику гарну будівлю - мурашник. Давайте зробимо для нього огорожу(діти з паличок роблять огорожу).

- Діти, помилуйтеся жуками, яких повно в парку. Їхні різноколірні, блискучі спинки прикрашають травичку. Який жук вам найбільше подобається? (відповіді дітей). *Зустріч з татом дитини –«Жуком».*

- Давайте всі разом складемо оповіданнячко «Сьогодні я зустрів жука», але спочатку послухаємо вірш Володимира Лучука.

Дитина: Чорний жук

Чорний жук очима блима: чує кроки за плечима.
Дуже хороше йому по землі ходити!
Він не хоче, чуєш, хлопче, у коробці жити!

Вихователь. Отже, парк улітку вражає особливою красою. Він сповнений різних чудес і таємниць. Наче жива істота, парк і «дихає», і «говорить», і «співає». Діти, що, на вашу думку, сталося б з красою землі, якби не стало дерев, кущів, квітів, тварин? (відповіді дітей)

4. Ігри на природі: «Зміна дерева», «Слухай сигнал», «Яке дерево».

Вихователь. Діти, ось і закінчилась наша екскурсія. Як ви думаєте - чи потребує краса природи нашого захисту? Як ви самі можете оберігати її тендітність, неповторність, своєрідність?

Екскурсія в ЕНЦУМ

Мета:розширювати знання дітей про історію виникнення хліба; про птахи, рибки та тварин. Виховувати бережливе ставлення до хліба, вміння його цінувати, до природи та живих істот.

24 вересня на День відкритих дверей ми організували спільну екскурсію в ЕНЦУМ: з батьками, учнями 4 – «В» класу та вчителями.

Екскурсовод, під час екскурсії ознайомила нас з Музеєм хліба, в якому зібрані експозиції традиційних хлібопекарських виробів нашого регіону, а також мали можливість побувати в зеленій кімнаті та спостерігати за птахами, акваріумними рибками, декоративними кроликам та іншими видами тварин.

Діти були дуже задоволені не тільки побаченим, але й тим, що вони познайомилися з школярами та вчителькою, проводили разом ігри, також пригощали дошкільнята школярів осінніми дарами.

Екскурсовод повідомила, що сьогодні наше виховне заняття присвячене Його Величності Хлібу.

Хліб супроводжує людину все життя: від народження до самої смерті, щодня.

Діти скажіть у яких обрядах використовують хліб?

- Про які ще обряди чи події, пов'язані з хлібом ви ще знаєте?

Зараз неможливо уявити життя без хліба. Але людство пам'ятає не один голодний рік. Тричі Україна переживала страшний голод. Найстрашнішими були 1932-1933 рр.

(Демонстрація заготовлених скибок хліба)

Це був хліб, наполовину змішаний з папером, висівками, кукурудзою, пшоном. А зараз з борошна виготовляють понад 800 видів хлібо-булочних виробів, здатних задовольнити найвишуканіший смак. Назвіть вироби з борошна.

(Діти називають найвідоміші вироби з борошна)

Хліб оспівують у піснях, звеличують у віршах і кажуть в народі такі ось слова:

Що "Хліб-це життя, це-всьому голова."

Діти! А кому ми завдячуємо золотим зерном у коморах? Білим пухким хлібом на столі? Кому ми повинні цілувати мозолисті натруджені руки, що не знають відпочинку ні вдень, ні вночі? Так, хліборобам.

«Ой, який цей хліб смачний: І м'який, і запашний!

Пахне працею людей, Пахне він пекучим сонцем

Та ще й жаром від печей. Спасибі всім трудівникам:

Трактористам, косарям, водіям і пекарям,

Сонцю ясному й землі за цей хліб на столі!»

Діти! А чи знаєте ви, що такі рідні слова як "хліб", "пшениця"-не українські, а запозичені? Слово "хліб" подарували нам люди, що жили на межі Німеччини та Польщі.

Отже, діти, від сьогоднішнього дня перегляньте своє ставлення до хліба, до хліборобської праці. Бережіть цей найважливіший винахід людства Коренюк С.А. Золоті слова

«У вересні, як сонце ніжить ниви, Як плете сліпучих іскр вінок,

В ґрунт, вологий після крапель зливи, Хлібороб розсіє зерно.

У земельці та мала зернина Відігрілась, соків напилась,

І на осінь, як дрібна щетина, Над землею густо піднялась.

Їй морозів лютих не боятись, Бо прикриється пухким сніжком,

Щоб весною зелено буюти Молодим тоненьким колоском.
Сонце обійме святу пшеничку, Приголубить ніжно, а між тим,
Як дощик грибний пролле водичку, Стане колос ясно-золотим.
В поле виїдуть тепер комбайни: Скосять,обмолотять урожай,
Із зерна електромлин звичайний Борошна утне на коровай.
Пекарі замісять біле тісто, Піч спече духмяний і смачний,
І побачить тисячаголосе місто В магазинах хлібчик золотий.
Запашну підсмажену шкорину Вріже дітям батькова рука.
Скаже мати донечці чи сину:"Пам'ятай, що хліб - усьому голова!"
Золоті слова промовить мати, Мудрі і прості, старі, як світ,
Бо щоб добре жити, вдосталь мати, Діти! Перш за все цінуйте Хліб!
Діти! Цінуйте хліб змалечку. І на все добре!

Хто, хто в рукавичці живе?

Похід вихідного дня

Систематичне проведення заходів з фізичного виховання є обов'язковою умовою правильного режиму для малят дошкільного віку. У руховій діяльності – як самостійний так і педагогічно-керований – дитина пізнає навколишній світ, саму себе під час туристичної діяльності.

Туризм як нетрадиційна форма відпочинку та оздоровлення життєвої компетентності.

У походах та переходах комплексно реалізуються екологічні, краєзнавчі, тренувальні, оздоровчі та власне туристичні завдання.

Основна спрямованість полягає в організації та проведення подорожей по рідному краю, походів, піших переходів, цільових прогулянок, екскурсій (краєзнавчих, виробничих, географічних), мандрівок.

Дитячий туризм – це реальна можливість проведення в дитячих садках підготовки дітей до школи і до життя; виховання любові до природи, рідного краю, Батьківщини, поваги до видатних людей.

Мета: Розвивати у дітей допитливість, витривалість; спрямувати дітей на оздоровчі заходи і їх розв'язання; знайомити з природою рідного краю, з економічними проблемами; накопичувати знання про рідну природу, рідний край, свій мікрорайон, місто, країну в не розривному зв'язку з вивченням народної спадщини, звичаїв рідного краю, історії; формувати засади для усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків між природою і суспільством; ознайомити з абеткою туризму; згуртувати дітей і батьків в колектив однодумців; відпрацьовувати техніки долаття природних перешкод; пробуджувати певні почуття та емоції. Виховання інтересу до дитячого туризму, любові до рідного краю, до природи та її охорона.

Завдання: розкрити важливість туризму, як нетрадиційної форми відпочинку та оздоровлення. вчити працювати з навчальними картами;

орієнтуватися на місцевості за природними ознаками та компасом; знати важливість туристичного спорядження для походів;

навчити правильно складати рюкзак, розкладати багаття, в'язати вузли, надавати першу медичну допомогу;

поглиблювати знання та уявлення про свій рідний край, історію міста;

розвивати рухову діяльність, прагнення пізнавати навколишній світ, свої можливості, спритність, витривалість;

виховувати колективізм, відповідальність, взаємодопомогу, любов до природи.

Діти – це наш найдорожчий скарб, наша радість і наше майбутнє. Щороку в перший день літа відзначають Міжнародний день захисту дітей – свято радості та надії, адже саме в дітях ми хочемо бачити здійснення своїх мрій і сподівань. Прагнемо, щоб вони росли здоровими та радісними,

прославляли свої родини і рідний край . І саме в цей день був організований туристичний похід для дітей та їх сімей, який запам'ятається їм назавжди. Туристичні походи не тільки згуртовують сім'ю, а й надають ні з чим не порівняний оздоровчий ефект.

Батьки наших вихованців проявили неабияку активність щодо організації і проведення походу. Змагання проводилися між трьома командами: «Іриска», «Україна - єдина країна» ,«Веселка».

Відзначились команди формою одягом, атрибутикою, оформленням поляни. Судили змагання комісія по туризму «Посмішка». Представниками цієї команди були: бабуся та дідусь вихованки групи, які в минулому були спортсменами швидкої ходьби, першого розряду, вихователі групи зі своїми сім'ями.

Початок відкриття туристичного походу розпочався з внесення прапора та гімну. Продовження свята було привітання команд одна одної та рапортування капітанів про готовність до змагання. Під час змагань дорослі підстраховували своїх дітей, показуючи їм, як правильно долати перешкоди. Батьки на власному досвіді переконуються, що спільна туристична діяльність корисна і необхідна не тільки дитині, але й дорослому. Батьки стали організаторами, активними помічниками і учасниками у проведенні туристичного походу, розпалюванні багаття та у приготуванні туристичної страви. Усі успішно пройшли випробовування і заслужили право бути членами нашої туристської сім'ї. Команди були нагороджені медалями «Юний турист», а всі діти призами. Капітан команди «Україна – єдина країна» підготувала для всіх учасників туристичного походу призи, що принесло всім задоволення. По закінченні нашого походу всі промовляли слова клятви туриста.

Ми і надалі плануємо дарувати дітям і батькам душевне тепло і азарт нових подорожей.

СВЯТА ТА РОЗВАГИ

Родинне свято на тему : « Батько і мати - два сонця гарячих »

Мета: Ознайомити батьків з кращим досвідом виховання в сім'ї . Розвивати у дітей знання про свій родовід, інтерес до релігійних свят. Виховувати шанобливе ставлення до своєї родини, любов до ближнього, до Бога.

Хід родинного свята:

« Батьки і діти ! Діти і батьки !
Неділимо і одвічне слово
Ми засіваємо житейське поле
І не на день минуций - на віки!
Між нас не ляжуть вирвами роки
Бо ваша кров пульсує нашій долі
Батьки і діти ! Діти і батьки ! »

Важко переоцінити значення сім'ї в житті кожної людини. У більшості людей з сім'єю пов'язане все їх життя. Спочатку живуть у сім'ї, в якій народжуються, а потім у тій , що створили після одруження, а багато хто і в родині своїх дорослих дітей. Хотілося б звернути увагу на найпершу із цих сімей, підкреслити її особливості, адже саме в ній людина отримує перші уроки виховання. З перших хвилин життя малюк починає відчувати любов тата і мама чи порожнечу - коли любові бракує. Вже починаючи з цього моменту закладаються перші підвалини щастя новонародженої крихітки у подальшому житті. Не менш важливим для неї — дисципліна, пізніше вона може потрапити під поганий вплив. Також у сім'ї повинна прищеплюватись Любов до Бога. Саме в сім'ї, в цій колисці, де формуються людські душі, дитина має дізнатися про Бога, зрозуміти хто вона є і як їй потрібно жити. Відповідальність за духовне виховання дітей лежить насамперед на батьках.

Шановні гості! Ми дуже раді вітати вас у нашій світлиці, на нашому родинному святі!

- Сьогодні до нашої світлиці завітали родини вихованців, які хочуть поділитися своїм досвідом , щодо духовного виховання дітей у сім'ї.

« Все що робиш для когось, робиш для себе. Все повернеться до вас зроблене вами і погане, і добре.»

Пам'ятайте Божу заповідь , як гласить: «Шануй батька і матір своїх». І з тими правилами повинна жити кожна людина. Так завжди намагайтесь бути слухняними, вихованими, ввічливими і добрими, турбуйтеся про батьків, і не завдавайте їм прикрощів.

Сьогодні актуально звучать слова українського вченого В.О.Сухомлинського «Людина по - справжньому вихована тоді, коли вона й сама виховує іншу людину». Почуття особистої гідності, честі, гордості пробуджується у людини за тих умов, коли вона вкладає частину своїх духовних сил в іншу людину, прагне зробити її кращою,

бачить у ній, як у дзеркалі себе, свої моральні риси, творчі здібності, майстерність.

Зараз ми переглянемо інсценівки у яких будуть відтворені різні моральні ситуації: «Два товариші» Л. Толстого, Так, як сказав В. О. Сухомлинський «Дружба - це школа виховання людських почуттів. У дружбі ми віддаємо сили своєї душі іншій людині і від цього самі стаємо кращими.»

«Святковий обід» В. Сухомлинського. У сімейному вихованні потрібно враховувати, що чуйність дитини спершу виявляється щодо близьких її людей, а вже згодом переноситься і на інших людей.

Ти добро лиш твори повсюди,
Хай теплом твоїм повняться груди.
Ти посій і доглянь пшеницю,
Батьківську ти почисть криницю.
Ти не кинь у біді пташину,
Приголуб і навчи дитину.
Бо людина у цьому світі,
Лиш добро повинна творити.

Кожна весна приносить найбільше християнське свято - Великдень. І кожна сім'я готується до цього свята, дотримуючись певних звичаїв і традицій свого роду. Ще в глибокій давнині люди вважали, що яйце символізує тайну життя. Символ пасхального яйця - ширший. Воно характеризує не тільки народження, але й відродження. Даруючи один одному пасхальні яйця -християни проповідують віру. Серед нас є сім'я, яка має найбільший досвід та знання, щодо святкування Великодня. Запрошуємо їх до розмови.

Сьогодні ми спробуємо виготовити писанки - шляхом оздоблення мозаїкою з бісеру. Кожний символ зображений на яйці має певний зміст. (Пояснення вихователем виконання роботи.) Виготовлення сім'ями писанки.

Хай дитячими вустами світиться ім'я мами батька і всієї родини. Тож хай їх лагідні звертання наповнять ваші душі ласкою, добром, милосердям.

(Читання вірша дітьми « Моя родина»)

- А зараз я надам можливість кожній сім'ї представити себе.

(Під час розповіді дорослих діти викладатимуть свій родовід на кетягах калини).

Пам'ять поколінь це жива історія народу. Найважливішим у сім'ї є те , коли діти зберігають, шанують пам'ять своїх предків. Сьогодні ми послухаємо розповіді батьків про своє коріння та їх гідні вчинки : чим займалися, чим славились? Запрошуємо їх до розмови.

(Вірш про дідуся).

Велике прагнення до пізнання гармонії у світі породило бажання навчитись відчувати красу через музику. Серед нас є сім'я музикантів, що своїми мелодіями хочуть вас потішити сьогодні.

(Пісня про козаків).

Найпершою святинєю для кожної людини є родина. Адже ми посправжньому щасливі тільки в сім'ї, коли всі здорові і веселі, і панують в оселі мир та злагода. Запрошуємо їх до розмови

(вірш « Моя бабуся »).

Про своє коріння та їх гідні вчинки : чим займалися, чим славились розповість сім'я одного із нашого вихованця. Запрошуємо до розмови. Милосердя, любов до ближнього належать не лише до тіла, а більше до душі. Саме вони визначають лінію поведінки людини, та на жаль, світ тепер такий, як сказав поет:

« Ніби хтось насіяв зла, і холонуть душі наші без тепла ». Запрошуємо до розмови сім'ю, яка поділиться своїм досвідом виховання та ознайомлять з релігійною дитячою літературою, яку використовують у вихованні своїх дітей.

(Пісня « Рідна матінка моя »)

Щедрі на ласку, турботу і любов серця матері та батька. Але і ви повинні віддячувати їм повагою, турботою й теплом. Адже ніколи не зможе стати великою благородною людиною той, хто змалку не вмів бути хорошим сином, ніжною дочкою. Ніколи не буде справжньою людиною той, хто забув батьківську хату, материнську пісню.

(Пісня про тата - виконують діти).

Український народ здавна славиться своєю мудрістю, яка оспівана у піснях, казках, легендах, прислів'ях, та приказках. То ж ми пропонуємо нашим татам доторкнутись до цієї скарбниці і пригадати знайомі прислів'я та приказки.

(Конкурс татів на знання народної мудрості).

Три біди є в людини - смерть, старість і погані діти - говорить народна мудрість. Старість - неминуча, смерть - невблаганна, перед нею не можна зачинити двері свого дому, а від поганих дітей не можна дім захистити, як від вогню.

І це залежить не тільки від батьків а й від дітей. Хоч ви ще не зовсім ще дорослі і вам ще далеко до старості, але пам'ятайте народну мудрість:

Батьківська пісня, мамина ласка, завжди з нами, охороняє і надихає нас. Хочеться щоб тато і мама завжди були поруч. Давайте помолимося за наших батьків Богу.

(Молитва дітей).

"Добро, щирість, чуйність не пропадає, а зло помирає." Звучить пісня про добро, батьки та діти виходять із залу

Сім'я музикантів

Родинний захід на тему: «Сімейні реліквії»

Хто не шанує своє минуле, той не годен свого майбутнього

Мета: виховувати шанобливе ставлення до свого роду; викликати у дітей бажання вести сімейні альбоми, календарі, збагачувати і зберігати родинні реліквії; виховувати розуміння свого місця в сім'ї, вчити шанувати й любити своїх батьків.

Хід заходу:

Ведуча: Реліквія...пам'ятка...святиня...оберіг. В кожного з нас є речі, які являються дорогими і цінними, сповненні енергією любові, ніжності, тепла. Речі, які беремо до рук і серце вмить наповнюється невимушеною теплотою, на обличчі з'являється посмішка, в очах горить іскра спогадів.

Ведуча: Мова сьогодні йтиме про родинні реліквії. Напевно, у кожній родині є сімейні реліквії, святині, що передаються з покоління в покоління.

Діти, сьогодні я пропоную вам здійснити незвичайну подорож до історичного минулого нашого народу. Ми познайомимося з речами, що несе для українців найвищу культурну цінність – це найдорожчий скарб, що є не лише пам'яттю, а й часточкою нашої історії.

Ведуча: Чи знаєте ви, що таке сімейна реліквія? Це річ, яка збереглася, як пам'ять про минуле. У кожній родині є свої секрети. Адже будь-яка корінна українка вмє вишивати замовляти вишите та відганяти від своєї сім'ї лихо.

(Презентація сімейних реліквій батьками та дітьми).

Рушник весільний вишивала прабабуся, 1984 рік; с. Маків.

Український рушник, якому 60 років, ручної роботи із лляного полотна (льон вирощували, сушили, витріпували, ткали, потім відбілювали і вишивали). Цей рушник вишила пра-прабабуся, 1950 р. с. Воронівці, Теофіпіль-ського р-ну.

Наволочку пошила, вишила, виткала полотно пра-прабабуся, 1950 рік.

А пра-прабабусею пос. Велитьма, Кумбакського р-ну (Росія) зв'язала крючком серветку.

Цінними речами вважаються в сім'ї вихованця картина – натюрморт, від пра-прабабусі, вишитий український рушник від бабусі, та власний автопортрет його мами Л. Лисої.

Сімейною реліквією в сім'ях є ікони, які передаються вже кілька поколінь.

Одна із сімей зобразила подію Вертепу-народження Ісуса Христа і вишила персонажі дійства, який стане реліквією в майбутньому.

Копілка – грибочок залишилася, як пам'ять про дідуся.

Ведуча: Шановні діти! Пам'ятайте про це, бережіть сімейні реліквії, сімейні альбоми, щоб потім, на схилі літ, передати своїм дітям. Бо родовід слід знати.

Весільний рушник

Вертеп-народження Ісуса Христа

Власний автопортрет мами

Сімейне свято «Уроки доброти»

Мета: Розвивати здатність розуміти необхідність доброзичливих стосунків з ровесниками та іншими людьми. Уточнити та поглибити знання дітей про добро і зло. Формувати вміння висловлювати власну думку, об'єктивно оцінювати свої та чужі вчинки. Виховувати доброту, прагнення допомагати слабшому, милосердя.

Хід заходу:

Звучить музика. Діти з батьками заходять в зал. Розташовуються по-підгрупах.

Вихователь: Шановні гості, ми раді вітати Вас в нашій господі. Миру, добра, злагоди, радості сьогодні і на завжди.

Для краси народжується квітка,
Для родин народжується рід,
Для польоту - лебідь і лебідка,
А людина для добра і щастя.

За мудрими словами В.Сухомлинського: "Добра дитина не падає з неба, її потрібно виховати". Ми маємо таку можливість, проводячи життєві уроки доброти. Сьогодні до нас у гості завітали батьки вихованців групи.

На запитання вихователя: «Що таке доброта? Хто такий хороший хлопчик, дівчинка?»(Відповіді дітей та батьків).

Давайте з вами пригадаємо прислів'я та приказки про добро ("Добро перемагає зло", "Добро роби - добро й буде", "Світ не без добрих людей").

Але, нажаль, в житті трапляється і таке. Подивіться, будь-ласка, на картинки і скажіть: "Чи не впізнаєте ви себе? (Відповіді за сюжетом картинок).

Щоб не виникало подібних ситуацій ми завжди повинні бути дружніми, добрими, щирими. Якщо хтось вчинив неправильно або образив когось — не потрібно битися, а помиритися. Давайте спробуємо. (Танець "Помирились"). Вірш ("Шукаймо в людях доброти." В.Сухомлинський).

В житті бувають різні ситуації. Зараз ми з вами переглянемо фрагменти лялькових вистав - "Нова лялька" і "А серце тобі нічого не підказало". (Відповіді дітей на запитання до сюжету вистав).

Давайте послухаємо себе. Про що говорять ваші серця? (Діти і батьки стають в коло, беруть у руку сердечко, прикладають до власного серця після чого прикріплюють сердечка до панно).

А ще наші батьки підготували вірші та пісню про доброту. Вслухайтеся у ці слова. Нехай вони проникнуть у вашу душу.

Найважливіше для кожної людини сім'я, оселя. Мрія кожної людини дім у якому панує тепло, злагода, любов. І тому ми повинні намагатись побудувати такий дім. У нас є такі будиночки: "Доброти і чуйності", "Поспішаю на допомогу", а також "Поганих вчинків". (Діти поміщають картинки-ситуації у відповідні будинки).

Я переконана, що ви будете завжди чуйними, щирими, правдивими та справедливими і на своєму шляху будете творити тільки добро.

У мене в руках стрічка бажань. Я пропоную дорослим і дітям взятися за стрічку і промовити щирі слова.

Розповідь гостям та батькам про серце нашої групи, яке ми створили для дітей-сиріт, які виховуються у нашому садку. Перегляд фотографій та дитячих робіт.

Свято «Королева Осені»

Мета: Розвивати комунікативні навички, увагу, пам'ять. Формування і розвиток емоційної сфери дітей. Показати красу осені засобами поезії, музики, мистецтва. Вховувати любов до природи, вміння бачити красу в оточуючому світі, музиці, живопису. Прилучення дітей до загальнолюдських цінностей;

Хід заходу:

Ведуча 1: Доброго дня, шановні діти, батьки та гості!

Ведуча 2: Вітаємо усіх! Раді бачити кожного з вас у цьому залі!

Ведуча 1: Хтось з великих сказав: «Якщо в календарі нічого немає, а на душі негаразд, то потрібно придумати маленьке свято і відзначити його». І ось, сьогодні, в похмуру, але таку романтичну осінню пору, у нас – свято: конкурс краси, ніжності та грації «Осіння королева»!

Ведуча 2: Сьогодні наш конкурс оцінюватиме журі, до складу якого входять...*(представляє)*

Ведуча 2: Отож, розпочинаємо нашу конкурсну програму. Всім бажаємо вам успіху, нехай фортуна усміхається вам, а ваші таланти та краса допоможуть у цьому. Ми маємо надію побачити по-справжньому красиве шоу.

Ведуча 1: Перший конкурс – «Презентація». Завдання цього конкурсу полягає у тому, що кожна родина в оригінальній формі розповість нам про себе, про свої захоплення.

Журі оцінює кожен конкурс за 10-бальною системою.

Ведуча 2: Запрошуємо на сцену батьків та дітей групи: «Бджілки», «Янголята» «Малюк», «Веселка», «Гномики», «Зірочка», «Ліхтарики», «Добринка», «Голуб'ята», «Промінчики», «Капітошки». Учасники по-черзі підходять до мікрофону та розповідають про себе.
(Концертний блок)

Ведуча 1: Ми знову повертаємось до вас, дорогі друзі. Просимо шановне журі поділитися з нами своїми враженнями від першого конкурсу та оголосити його результати.

Ведуча 2: Кожна сім'я має свої естетичні смаки. Зараз дівчатка разом з мамами мають нагоду продемонструвати свою фантазію та майстерність. А ми разом з вами будемо любоватись осінніми букетами, виготовленими руками конкурсанток. Отож, запрошуємо на сцену.
(Концертний блок)

Ведуча 1: Слухаємо журі за результатами конкурсу «Осінній букет».

Ведуча 2: А зараз невеличке оголошення.

Крім всіх конкурсів, які ви сьогодні будете бачити на цій сцені, ми проведемо конкурс глядацьких симпатій. Біля сцени ви бачите скриньки з номерами та іменами наших сьогоднішніх конкурсанток. В перерві ви матимете змогу підійти до цих скриньок та опустити свій білет чи запрошення, з яким прийшли на наше свято, в скриньку тієї учасниці, яку вважаєте найбільш достойною перемоги. За кількістю квитків у скриньках буде обрана Міс глядацьких симпатій конкурсу «Осіння королева».

Ведуча 1: Дякуємо, шановне журі. Продовжуємо наш конкурс. Українки завжди славилася ліричністю душі, чарівністю голосу, вмінням граціозно танцювати.

І наш наступний конкурс дасть можливість учасникам продемонструвати свої творчі здібності. Запрошуємо дівчаток
Дівчата по-черзі виступають (танцюють, співають, декламують і т. ін.).

Ведуча 2: Слухаємо результати конкурсу «Мої творчі здібності»

Ведуча 1: Дякуємо, шановні члени журі!

Отже, наближається найбільш хвилюючий момент нашого сьогоднішнього свята – оголошення результатів конкурсу. Журі підводять остаточні підсумки всіх конкурсів і ми з вами скоро довідаємось, хто стане сьогодні осінньою королевою.

Ведуча 2 : А тим часом, маємо нагоду ще раз полюбуватися нашими елегантними конкурсантками, адже зараз вони танцюватимуть для нас ніжний осінній вальс.

Запрошуємо всіх учасниць на сцену!

Конкурсантки вальсують на сцені .Після цього – залишаються на сцені для оголошення результатів конкурсу.

Ведуча 1: Отже, кульмінаційний момент наступив: для оголошення результатів конкурсу, надаємо слово голові журі.

Голова журі оголошує результати конкурсу (у різних номінаціях, зокрема і Міс глядацьких симпатій. На сам кінець, називає імена Віце-міс та Міс «Осінь королева»).

Вітання, вручення подарунків, подяки.

Ведуча 2: Ось і підійшло до кінця наше осіннє свято. Час прощатися.

Ведуча 1: Ще раз дякуємо усім, хто завітав до нас сьогодні, аби підтримати наших чарівних конкурсантів. До нових зустрічей!

Свято «Українська осінь»

Походив золотар
По зеленому гаю,
В тихе золото вбрав
Всі дерева до краю

Осінь. Тепла. Золота. Як тільки не кажуть про ту осінь лагідну. На те й осінь, щоб землю приголубити й напоїти після літньої спраги. Це пора врожаю, пора підсумків.

В дошкільному навчальному закладу проходили осінні розваги.

Святково прикрашена зала, діти та дорослі в українських костюмах. Звучали пісні у виконанні дітей, як на українській мові, так і на англійській, українські народні пісні у виконанні батьків, гостей – учнів 4 «В» класу, декламували вірші про красуню – осінь, про незрівнянну українську природу, також патріотичні вірші про нашу рідну Україну. Активну участь прийняли школярі. А потім всіх запрошували на ярмарок, де пригощали смачним караваєм, млинцями, медом та яблуками. Також на ярмарці відбувся конкурс «Осінні фантазії», за участю батьків, продовжували звучати українські пісні та гуморески у виконанні школярів

Напередодні свята було проведено виставку виробів із природного матеріалу «Щедрі дари осені». Діти разом з батьками представили оригінальні композиції, осінні мозаїки з овочів, фруктів, квітів.

Дякуємо родинам, за активну участь у проведенні осіннього свята. Батьки є рівноправними учасниками виховання та навчання дітей дошкільного закладу «Дзвіночок», вони завжди приймають активну участь

в різних заходах. Давно стало для нас усіх зрозумілим кредо: «Садок і родина – два береги однієї любові».

Свято «Анріївські вечорниці»

Мета: Розвивати інтерес до духовної спадщини наших пращурів, поширювати знання народних традицій. Розповісти дітям про українські народні традиції та обряди, пов'язані зі святом Андрія Первозванного; ознайомити дітей з українськими народними піснями; надати дітям можливість виявити свої таланти, відчутти себе справжніми акторами, музикантами, господинями; сприяти духовному розвитку особистостей.

Виховувати любов до українських народних традицій, виховувати любов до пісенних скарбів народу.

Хід заходу:

Доброго дня усім присутнім у цій залі! З давніх-давен славилася Україна таким звичаєм, як ворожіння у ніч на Андрія. Ця давня традиція – прекрасний витвір людської фантазії, призабутий сьогодні. Ми хочемо повернути йому життя. Нехай оживе одне із сторінок молодості наших матерів і бабусь.

Господиня.

Просим всіх у нашу хату,
Превелику, пребагату!
Від зірниці до зірниці
Хай лунають вечорниці.
За нашим звичаєм – це, як годиться,
Завжди варенички на вечорниці.
Стіл накритий рушниками,
Ось і миска з пампушками
Є й засмачна паляниця!
Нумо ж, будем веселиться!
Зручніше сідайте
Та й пісню заспівайте.

Пісня (дівчатка) «Гоп, гоп, черевики»

Дівчинка. Ой, чогось зовсім невесело без хлопців. І де вони забарились? Може не прийдуть?

За сценою чути пісню, то хлопці йдуть.

Хлопчик. Добрий вечір добрим людям!

Чи приймаєте нас до гурту?

Дівчинка.

До нас, до нас парубочки,
Бо в нас, бо в нас вечорниці.
А в нашої господині

Рум'яні паляниці.

Господиня.

Припасла я для вас забав
На різний смак, кому – казку,
Кому – правду, кому – пісеньку.
Хлопчик . Дівчата! Нумо позмагаємось,
Хто кого переспіває?
Пісня «Ти ж мене підманула»

Хлопчик.

Ой, заграйте, музики,
В мене нові черевики.
Танцювати я мастак
Український наш гопак.

Діти виконують український таночок.

Після таночку всі сідають на лави. Виходить Гриць.

Гриць.

Оце треба було так горлати?
Не дали мені й поспати.
На печі так зручно лежати,
Що не хочеться й вставати.

(До господині) Що тут відбувається ?

Господиня. А у нас вечорниці! Грицю, а як тобі спалося? Який ти бачив сон ?

Гриць. Розбудили, а їсти не дали! А мені якраз вареники снились.
Ох і люблю ж я їх!

Дівчинка. Будуть тобі, Грицю, вареники. Але спочатку розкажи щось смішне.

Гриць. Гарзд. Слухайте!

Їхав я конячкою на базар. А вона ж, поганенька, їхала-їхала... та й стала. Так я сам запрягся, а її прив'язав до воза, та й кажу: – Не хотіла їхати, то йди пішки!

(*Двоє дівчат*).

– Ой, кумо, зима люта буде.

– Невже ?

– Страшенні морози будуть !

– Та ну !

– Так буде холодно, що аж ну !

– А звідки ти знаєш ?

– Бо у мене кожуха нема !

Хлопчик. Ой-ой-ой! Торохтіла сорока, як діжка з горохом!

Хлопчик. Вихвалялася кума, що пироги пекла, бо й ворота в тісті.

Дівчата. Тринди – ринди з маком борщ!

Дівчинка. Наговорили на осиці кислиці, а на вербі груші.

Дівчинка. Хлопці, нащо вам музики, коли у вас довгі язики?

Хлопці. Їм кажеш – ячмінь, а вони тобі – гречка.

Хлопчик. Нехай буде гречка, аби не суперечка. Згода, дівчата?

Дівчата. Та вже згода!

Хлопці. Досить жартувати! Нумо веселої співати!

Пісня – інсценівка «А мій милий вареничків хоче»

Господиня.

Ось погляньте, діти,
Сонце вже заходить,
Сонце вже заходить,
А калита сходить.
Славна та ясна,
На весь світ прекрасна,
Добрий вечір з калитою,
Будьте всі здорові!
З калитою золотою,
З пресвітлим празником Андрія!

(Вклоняється всім гостям)

Діти (хором). Ой калита, калита,

Із чого ж ти вилита?

Дівчинка (за калиту).

Ой я з жита сповита
Та й сонцем налита –
Для красного цвіту
По білому світу.

(Дівчатка беруть калиту, прив'язують до неї червону стрічку, яку протягують через кільце в стелі. Призначають до калити вартового-хлопчика і дають йому другий кінець стрічки. Це пан Калитинський. Йому також дають великого квача з чорної тканини, начебто намащеного сажею. Проводиться гра «Пан Калитинський і пан Коцюбинський»).

– Я, пан Калитинський, прошу пана Коцюбинського калиту кусати!

(Один із хлопчиків бере коцюбу поміж ноги і під'їжджає, мов на коні, до вартового. Між ними відбувається розмова).

– Добрий вечір, пане Калитинський!

– Доброго здоров'я, пане Коцюбинський! Куди їдете ?

– Їду калиту кусати!

– А я буду по писку писати!

– А я вкушу!

– А я впишу!

(Сперечаючись, пан Калитинський намагається розсмішити противника – жартує, сміється, пританцьовує, розповідає смішне. Присутні можуть допомагати йому)

Пісня (танок) «А на наших святі»

Дівчинка.

Скільки б не співали, а кінчати час,
Кращі побажання ви прийміть від нас.

Хлопчик. І в вас, і в нас хай буде гаразд,
Щоб ви і ми щасливі були.

Дівчинка. Хай у всіх буде – в місті і в селі –
Радісно на серці, повно на столі.

Хлопчик. Хай біда і горе обмине ваш дім,
Доброго здоров'я зичим вам усім.

Дівчинка. Прощавайте, друзі, вам низький поклін
Щастя вам бажаєм всі ми, як один.

А у нас вечорниці..

Я в садочку сиділа, рушничок вишивала..

«Свято татуся»

Мета: Розвивати фізичні якості - швидкість, спритність; організувати спільне дозвілля для дітей та їх батьків. Сприяти формуванню морально - вольових якостей-витримки, наполегливості. Виховувати любов і повагу до професії військового, почуття гордості за нашу Батьківщину, доставити дітям почуття радості.

Хід заходу:

Ведуча. «Шануймо наших батьків» – так велить книга книг – Біблія. Майже 3,5 тисяч років тому на кам'яних таблицях, які отримав пророк Мойсей від Бога на горі Сінай, були вирізьблені слова: «Шануй батька твого і матір твою, щоб добре тобі було та щоб, довголітнім був ти на землі».

І Новий заповіт також учить: «Шануй батька та матір», «Хто злорічить на батька чи матір. Хай смерю помре».

Шанування батьків – один із найсвятіших обов'язків людей. Батьки вас зростили. Виховують, навчають добра, люблять. То як же не відплатити їм пошаною, любов'ю і ласкою, допомогою. А власне лише цього і хочуть від вас батьки на старості літ. За пошану до батьків ви отримаєте добро, благополуччя. Найдорожчі в світі люди – батьки. Вони завжди простять. Зрозуміють, вислухають. Ваші батьки – це мама і тато, це батьки ваших батьків – дідусь і бабуся. Про мам, бабусь складено багато віршів, легенд, пісень, а от про батька менше. І сьогодні ми зібрались для того, щоб подарувати свято нашим татусям.

Діти. Слухайте, слухайте всі!
Наша промова готова.
В цей радісний час, у святковий день
До вас, батьки, перше слово.
Тату, коли ти вранці встаєш,
Встають мільйони з тобою.
Коли на роботу ідеш,
Ідуть мільйони з тобою.
Разом з татом вранці-рано
Ми виходим за ворота.
В дитсадок усім пора нам,
Ну а тату – на роботу.
І сьогодні в цей святковий день
Для вас читаєм вірші, і про вас співа
Дочки ваші і сини
Ми – надія ваша, зміна трудова
Всі. Зі святом вас!
Пісня «Мій татусь»
Ведуча. Батько... Тато...

Суворий, вимогливий, а його любов до дітей стримана і врівноважена. Недарма кажуть, що дитину треба любити так, щоб вона того не знала. Саме такою і повинна бути батьківська любов. Є такі прислів'я: «*Батькова лайка дужча за материну бійку*», «*Батько – не мати: не поцілує і не приголубить*». «*З батьком суд коротенький*».

Діти. Батьківський авторитет у сім'ї з давніх-давен безперечний. Розповідається про це у вірші *В. Статуса «Кривда»*

Ведуча. Споконвіку батько у сім'ї вважався господарем. На нього покладалися обов'язки піклуватися про родину, годувати її та захищати.

Батьків приклад у родині мав велике значення. Діти, особливо хлопці, намагалися наслідувати батька, були такими є працьовитими як він.

Тато. Татусь. Таточко. Назва людини з сильним характером, міцними руками. Назва людини, яка все може зробити: налагодити візка, і саночки й машину.

А як усміхнеться тато, то скільки ласки й тепла в його погляді. І де не глянеш – всюди видно татову руку: ось вішак прибитий, ось вимикач зроблений, а ось хлібниця з лози виплетена.

Діти
Горе чи нещастя, чи біда яка
Всіх нас виручає татова рука.
Татова правиця знає труд і піт,
Із руки цієї ми йдемо у світ.
Рідна, ніжна, добра, щира і міцна
У життя дорога з нею не страшна.

Без руки цієї горе в світі жить
Вслід за сиротою щастя не біжить.
Як підеш у люди, щоб там не було
Хай в тобі не згасне батьківське тепло.

Батько, татусь. Чому татусь? Легенда розповідає таке: «Давно колись до молодої матнірі навідувалась лісова царівна Леля. Бо полюбився їй синочок на ім'я Тато. Гарненький хлопчик привітно посміхався до лісової красуні і та подарувала йому пісеньку «Татонько. Татунько». Виріс хлопчик у статного парубка. З'явилися у нього свої діти, їх Леля навчила кликати свого батька «Тато. Татусь, татко». Чи справді було так чи ні, але всі українські діти з давніх давен кличуть свого батька татком...

Тато завжди допомагає матері і по господарству, і біля землі, і доглядати дітей.

Пісня «Рідний тато»

Ведуча. Ви всі чийсь діти, а ваші батьки теж діти у ваших дідусів і бабусь. Пройде кількарроків і ви станете також батьками. А тому, дивлячись на літніх людей, повинні пам'ятати, щотвсім вам треба пройти через чтарість. Отже. Коли хочете, щоб шанували діти і внуки ваші літа, ви теж повинні з пошаною ставитись до своїх батьків. Народна мудрість вчить: «Що робить батько – те й його дитятко», «годуй діда на печі. Бо й сам будеш там», «Як син до батька обходиться, таких і синів матиме».

Дитина. Є повчальна дуже казка «Як онук діда виручив».

Був собі дід. А в нього був син жонатий. Дід був такий стприй, що став уже забувати. От син сидить з жінкою одного разу та й каже: «Що ми будемо з батьком робити, що не вмира так довго? Невіска відповідає: «Візьму лубок здоровий та зсадимо його з печі на лубок. Та винесем на холод. Може простудиться та й вмере до дитька» приступили вони до діла. А маленький внучок сидиь у куточку й дивиться. Винесли старого. Він плаче, проситься: помилуйте, мені холодно. Вони таки подержали його поки вже він і слова не вимовить, тремтить весь, трохи вже й замерз. А внук... в куточку грається. – Що там робиш? – питають батьки.

Оце – лубок, а це – дідусь. Це як будете ви такі старі, то я тоді й вас – на лубок, та й винесу на мороз, щоб і вам було те, що дідусеві.

Погляньте, які дужі, красиві ваші батьки. А ось на старості вони стають безпомічні як діти. Очі не бачать, неслухняними стають руки, нетвердим крок. І дивлячись на згорбленого дідуса, згадайте його дужим і молодим, коли його сильні руки ловили вас аж підстелею, коли в пальцях він тримав гостинця від зайця, коли радів з того, що є можливість заробити чи підробити, щоб купити щось своїм дітям, тобто вам.

Пісня «Такий хороший дід»

Молитва дитини за батька

Ісусе Христе, милостивий Боже наш. Ти прихильно приймаєш кожную молитву щиру. Тож молю і благаю тебе, Ісусе любий, зішли моєму батькові міцне здоров'я і дай йому сили старатися і дбати за мене так

добре, як і досі. Благослови його чесну працю. Сповни його надії, які в мені покладає. І дай йому діждатися з мене втіхий радості. Амінь.

Ведуча. Роль батька в сім'ї – неоціненна. Тож учімося шанувати його. Нехай батькові приклади, слова будуть святим законом для кожної родини, а любов і благовіння назавжди залишаються у спогадах про нього.

Шановні батьки, дякуємо, що завітали до нас на зустріч.

Спортивна розвага «Я і тато – разом сила!»

Мета: Розвивати руховий апарат, фізичні уміння та навички, зміцнювати здоров'я. Прищеплювати прагнення до занять фізкультурою. Формувати колектив класної родини. Виховувати любов до фізкультури та спорту, почуття дружби, колективізму, взаємовиручки.

Хід заходу:

Напевно один з найважливіших державних свят нашої країни, який відзначали вчора 14 жовтня – День Захисника Вітчизни. Це свято присвячено чоловікам різного віку, а значить і нашим хлопчикам.

Як гордо звучать слова : «Захисник Вітчизни!» Народна мудрість говорить, що земля може нагодувати людину своїм хлібом, напоїти водою зі своїх джерел, але захистити сама себе не може». Отже, ростіть мужніми, сильними надійними і завжди будьте опорою своєї сім'ї і народу. Сьогодні на наше свято запрошені тати.

Нумо, тати покажіться!
А ви, діти подивіться,
За кого вболівати
Ви прийшли на наше свято?
Щоб вести запеклий бій
Тільки ні, не кулаками,
А в веселій, дружній грі.
(Віршовані вітання для татів від дітей).
Прибули ви змагатись і перемагати
Отож і просимо вболівальників щиро
Нам у цій грі допомогти
Починаємо наші змагання

Визначати наших переможців у нашому змаганні буде журі у складі методиста та завідувача.

Я запрошую для проведення конкурсів тренера із спортивної акробатики.

Представлення команд. Назва однієї команди «Козаки» та їх девіз: «Разом, ми сила», другої «Патріоти» та їх девіз: «Вперед до перемоги».

Конкурси з татами:

1. «Справжній боєць – це відмінний стрілець» (метання мішечків в обручі)

2. «Хто більше начистить картоплі» за 1 хв.

Конкурс з хлопчиками «Сапери» (одна команда вибирає кубики, інша м'ячі)

3. «Втеча з полону» (тати в мішках оббігають навколо фішки та передають мішок іншому).

4. Вікторина з татами. Запитання:

1. Який головний убір бійці надягають під час бою, щоб захистити голову від поранення? (каска)

Який називається головний убір у танкіста? (шолом)

Чи є в армії акули і алігатори? («Чорна акула» і «Алігатор» – це назви бойових вертольотів)

І на суші і на морі він завжди стоїть в дозорі, він країну не підведе та й порушник не пройде? (прикордонник)

Це ім'я дівчаток і назва грізної зброї? (Катруся)

Як називається головний убір у моряка? (безкозирка)

Я до очей його наближу відразу все більшим побачу

Розгляну в морській частки катери та кораблі (бінокль).

Як називається кермо літака та корабля (штурвал) «Аси піднебесся» – завдання змайструвати літак і по команді, як найдалше запустити.

Конкурс з хлопчиками «Скачки на конях» (стрибки на фітболах)

5. *Заключний етап змагань «Естафета»* (тати з'єднавши руки навхрест переносять дітей).

Журі підводить підсумки, вихователі з дітьми проводять гру «Швидкий м'яч».

Слово журі: Перемогла команда «Козаки», яка нагороджується медалями, друге місце одержала команда «Патріоти» – нагороджується солодкими призами чупа – чупсами.

Прозвучали для наших татів слова вдячності та вітання, щоб вони були здорові, веселі та бадьорі, сильні та винахідливі, досягали гарних та великих перемог. Хай зірка успіху завжди горить над вами!

В подарунок для татів звучить пісня «Козачата».

ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА З РОДИНАМИ

Пізнавально – розважальне шоу «Друзі наші менші»

Мета: Розвивати інтерес до об'єктів природи. Закріпити правила безпечної поведінки. Розширити знання про домашніх тварин та птахів. Виховувати ціннісне ставлення до природного довкілля, бажання піклуватися про тварин, обергати їх.

Хід пізнавально-розвивального шоу:

Всупне слово вихователя. Тварини вірні наші помічники, найсправжнісінькі члени родини. Хто з вас не мріяв про вірного друга - собаку чи кішку, папугу або черепаху в будинку? Вам так хотілось турбуватись про нього, спостерігати за поведінкою і характером. Ви, напевно, навіть трішки заздрили тим діткам, батьки яких дозволяли мати їм чотириноного друга. А зараз ми їх зустрінемо. Зустрічаймо!

(Звучить музика, сім "і з тваринками заходять у зал, роблять почесне коло і займають почесні місця)

Ведуча. Ось вони, такі різні, такі неповторні і любимі члени сім'ї. Тварини - це таємниця і краса. Тварини - друзі нашого дитинства. Про них складеш чудові пісні та вірші, легенди і казка. Без тварин нам не обійтись. Навіть неможливо уявити нашу землю без них,

Головними героями нашої зустрічі стануть сьогодні вони. Кожна родина не тільки любить, доглядає їх, а й пишається ними.

Діти, а ви хочете познайомитись з нашими меншими друзями? *(Так)-
(Представлення тварин та їх господарів)*

Ведуча. У нас в гостях:

- черепаха Аліса (з Владиком та його мамою пані Іриною);
- черепаха Тортілла (з Дашею та її мамою пані Лілією);
- собака Кнопа (з пані Оксаною);
- собака Боня (з Кирилом та його мамою пані Оленою);
- морська свинка Маса (з Лізою та її мамою пані Олею);
- морська свинка Лізі (з Настею та мамою пані Наташею);
- хом'ячок Маса (із своєю хазячкою Анничкою);
- котик Бакс (з пані Світлою);
- папуга Сеня (з Сашею та мамою пані Людмилою).

А зараз я пропоную розповісти про свого улюбленця самих господарів.

Розповідь пані Ірини. Алісі 5 років. Черепахи живуть приблизно стільки ж, скільки й людина. Її легко приручити, часом вона навіть супроводжує господаря, наче собака. Ця велика рептилія - вегетаріанка, полюбляє свіжу зелень: кульбабу, квіти, люцерну, а ще вона любить посічені овочі. Купуємо для неї корм у зоомагазині. У літню спеку черепах} випускаємо у сад, вдома утримуємо у тераріумі з обігрівом.

Розповідь пані Лілії. Наша Тортілла досить велика черепаха і потребує просторого водоймища та ділянки суші, на якій вона відпочиває. Ми ретельно стежимо за чистотою води та підтримуємо її температуру в межах 25 С.

Ведуча. А я ще хочу додати, що черепахи поділяються на два види: суходольні та прісноводні. Суходольні люблять спеку. Для доброго самопочуття їм потрібен прихисток. Якщо стає холодніше, то черепахи падають у сплячку. Прісноводні рептилії сидять у воді. У тераріумі має бути «берег» або острівцець, на який вони виповзають.

А зараз у виконанні хлопчиків старшої групи прозвучить пісня «Черепаха».

Ведуча. А ось наші собачки. Собака - кращий друг людини. Більшість органів чуття собаки розвинені краще, ніж у людини. Здавна собаки допомагають людям, у собачок чудовий нюх, до того ж вони кмітливі та віддані людині. А про нашу собачку Кнопу Мозолевську розповість пані Оксана.

Розповідь пані Оксани. Моїй Кнопі 6 місяців. Вона маленька, коричневого кольору. їсть усе: кашу, суп, дуже любить соняшник. А як побачить шоколад, то аж «труситься», так його обожнює. Гуляємо з нею на вулиці. Нашій Кнопі зроблено профілактичні щеплення проти різних захворювань. Купили ми її не заради породи, а задля душі. Дуже її любимо.

Ведуча. Запрошуємо пані Олену розповісти про свого чотириноного друга Боню.

Розповідь пані Олени. Порода Боні - лабрадор. Ми всі його любимо. Він дуже кумедний і трішки неслухняний. Я полюблюю кидати Боні паличку або м'ячик, а він приносить і просить кинути знову. Ще Боня просто обожнює купатися в річці. А якщо немає річки, а є велика калюжа,

то він обов'язково ляже у цю калюжу. А ще наш Боня любить морозиво. Він починає голосно гавкати, щоб йому дали хоч шматочок солоденького. А взагалі наш Боня дуже добрий до людей, а особливо до дітей.

Ведуча. А ще цікаво знати: від кого походять собаки? (Від диких тварин з родини собачих: вовків, шакалів). Люди для своїх потреб вивели багато порід собак, які допомагали їм на полюванні, охороняли їхні стада й житла. А хто з вас знає, які є породи собак? (Відповіді дітей: Далматин, сербернар, вівчарка, кокер-спаніель, лабрадор, фокстер'єр, дог, такса, хорт, пудель, піккінес, болонка, бульдог).

В подарунок для наших друзів прозвучить пісня «Цуценя» у виконанні підготовчої групи садочка.

Ведуча. А відгадайте, про кого зараз піде мова? Цих гризунів завезли з Південної Америки моряки, тому їх назвали «морськими». Але ні до моря, ні до свиней вони ніякого відношення не мають. Правильно, це наші морські свинки.

Про морську свинку Лізі розповість пані Наташа.

Розповідь пані Наталії. Наша свинка любить прогулянки. Можна випустити її в траву, щоб вона погуляла під наглядом. Свинка сама доглядає за своєю шерстю. Вона також повинна постійно сточувати кігтики об камінь або об землю. Носити морську свинку треба, як дитину, притискаючи до грудей. Вона у нас, як іще одна дитина.

Ведуча. І ще у нас одна морська свинка Мася, яка завітала до нас у гості із своїми господарями Лізою і пані Олею.

Розповідь пані Ольги. Свинки полохливі і люблять ховатися в нірці. Самочка приводить двоє - п'ятеро малюків, від народження волохатих і зрячих. Спритна малеча відразу починає бігати. Матуся їх годує молоком, проте дитинчата з перших днів можуть гризти траву та овочі. Мася - наш справжній член сім'ї.

Ведуча. Найменша господарка Аня розповість про свого улюбленця - хом'ячка Масяню. *Розповідь Ані.* Це мій улюблений хом'ячок Масяня. Він дуже маленький, але спритний. Любить лазити по драбинці і бігати, особливо вночі, у колесі. Масяню мені подарувала на свято Миколая моя любима хрещена матуся Леночка. Кожен день я з матусею насипаю в маленьку тарілочку вітамінізований корм, в якому є зерна пшениці, ячменю, кукурудзи, а також родзинки, яблуко, морква, буряк, квасоля, кукурудзяні пластівці. А найбільше він любить сир та сметану, яку я їм зранку кожен день, щоб у мене були здорові зубки. Також щодня ми наливаємо Масяні у мисочку-поїлку кип'яченої водички чи молока. Мій Масяня живе у великій клітці. Через три дні ми змінюємо йому ліжечко з тирси. Я дуже люблю свого Масяню, люблю з ним гратися, брати у ручки.

Ведуча. Діти, а ви знаєте, що хом'ячки живуть близько двох років. Непосидюче, цікаве звірятко любить всюди сунути свого носика, лазити тунелями.

В подарунок для наших гризунів Лізі, Масі та Масяні прозвучить пісня «Хом'як».

Ведуча. Хто ж так гарно співає? А це наш папуга Сеня. Запрошуємо пані Людмилу розповісти про свого улюбленця.

Розповідь пані Людмили. Це розумний і допитливий птах, проте галасливий, ще любить усе хапати й розламувати сильним дзьобом. Клітка нашого Сені простора. В ній є годівниці і напувалки, «тренажери». Ми його часто випускаємо літати по кімнаті. Папуга їсть зерно, фрукти й навіть квіти! Насіння лущить дзьобом, іноді допомагаючи лапами. Сеня любить чіплятися за пальці господаря, сидіти на руці або на плечі. Ми поважаємо та цінуємо свого Сеню.

Ведуча. Пані Ілона розповіла мені про те, що в них в квартирі є акваріум, який вміщує 50 літрів води. В ньому живе багато акваріумних рибок: меченосці, гупі, чорний телескоп, сіамський півник, неон звичайний. Щоб рибки почувалися добре, треба регулярно міняти воду і щотижня чистити акваріум. Вони люблять своїх рибок і піклуються про них.

Діти, сьогодні у нас пізнавально - розважальне шоу «Киць - шоу», як не дивно, але факт залишається фактом: наша звичайна домашня кішка - одна із самих загадкових істот. А чому, ми дізнаємося від господаря Бакса -пані Світлани.

Розповідь пані Світлани. Бакс дуже гарний котик, йому 2 роки. Кожної зими він набирає вагу, щовесни линяє. Бакс дуже любить гратися, особливо з клубочком ниток. Мій котик їсть все, що і ми, але обожнює «Кітікет» з кроликом та куркою. Спить Бакс зі мною. Коло я хворію, то лягає на болюче місце, ніби лікуючи його. Любить читати книги, слухати музику, пити з крана водичку. Коти, так, як і люди, вміють любити, ображатися, тому до них потрібно ставитися з любов'ю, завжди приділяти їм увагу.

Ведуча. Ну що ж, для нашого улюбленця Бакса у виконанні дівчаток середньої групи прозвучить пісня «Кошеня».

Ведуча. От ми з вами познайомилися з нашими гостями, а зараз настав час розважатись. Я бачу, що в нашому залі присутні хлопчики і дівчатка. На мою думку, хлопчики оберуть собі друзів собак, а дівчатка - котиків. Пограємо в гру «Нагодуй улюбленця».

Ще до вашої уваги гра «Відгадай, яка тваринка» (мімікою та жестами діти відтворюють образ тваринки: папужки, собаки, кішки).

Ведуча. Є багато тварин, які не змогли прийти на наше шоу, але й вони відіграють важливу роль в житті людини. Тварини назавжди залишатимуться нашими друзями. Вони для нас таємниця і краса. То ж давайте усі подякуємо гучними оплесками нашим друзям.

За участь у нашому шоу нагороджуються:

черепahi Аліса і Торттіла;
собаки Кнопа Мозолевська і Боня;
морські свинки Ліза і Маса;
хом'ячок Масаля;
папуга Сеня;

котик Бакс.

Вони отримують найсмачніші і найулюбленіші нагороди.

Друзі наші менші

Шоу «Міс мама»

Метою свята є :розвиток творчих здібностей дітей, згуртування сімей загальною метою, підвищення позитивного емоційного рівня та підтримання традиції святкування жіночого свята.

Ведуча: Добрий день, дорогі друзі! Ми раді зустрічі з вами на конкурсі «Міс мама», присвяченому жіночому дню 8 березня! У конкурсі візьмуть участь наші мами зі своїми дітьми. Давайте їх привітаємо .

Звучить музика, до залу парами заходять мами з дітьми. Ведуча представляє учасників, повідомляючи під яким номером виступає кожна з них. Всі займають відведені місця.

Ведуча:

8 березня – день урочистий
День радості і краси
На всій землі він дарує жінкам
Свої посмішки і квіти

1 дитина:

Все частіше сонячні зайчики

Тепер заглядають до нас
Їх ловлять дівчатка і хлопчики
Щоб прикрасити свято мам

2 дитина:

Хай сонечко лагідно світить
Нехай сьогодні співають птахи
Про найпрекраснішої на світі
Про маму своєї кажу

3 дитина:

Як багато добрих і ніжних
Сьогодні на свято прийшло
Для них розквітає пролісок
І сонечко дарує тепло

4 дитина:

Ми мам наших добрих усмішки
В величезний букет зберемо
Для вас, любі, кохані,
Ми пісні сьогодні заспіваєм.

Діти співають пісню «Моя мама»

Ведуча: Наші мами найкрасивіші, працьовиті, самі чарівні і привабливі, надзвичайно старанні, добрі й розумні. Щоб ще раз переконатися в цьому, ми вирішили провести конкурс «Міс мама». Хочу представити вам наше шановне журі.

Ведучий представляє журі.

Ведуча: Звичайно ж, нам хочеться ближче познайомитися з учасницями конкурсу, тому ми почнемо з того, що попросимо мам розповісти про себе.

1 завдання «Візитка».

Мами по черзі розповідають про себе, своєї професії, захоплення і т. д.

Ведуча: А зараз послухаємо наших хлопчиків.

1 хлопчик

Багато мам на білому світі
Всією душею їх люблять діти
Тільки мама одна
Всіх дорожче мені вона

2 хлопчик

Краще одного не знайти
Обійди весь світ
Краще матусі моєї
В цілому світі немає.

Пісня дітей «Мамина пісенька»

Журі оцінює 1-й конкурс

Ведуча: Завдання 2 «Питання на кмітливість»

При виконанні наступного завдання мамам потрібно проявити свої знання про казки, казкових героїв та героїв мультфільмів:

Тяжко зітхаючи,
Слідом за козенятком
Ходить та плаче
Сестриця... (Оленка)
Мовець, смачний м'ячик
По стежці бадьоро скаче (Колобок)
Йому всі діти посміхаються при зустрічі
Він милий, дерев'яний чоловічок (Буратіно)
На дубі сидить лиходій,
Свистом він губить людей (Соловей-розбійник)
З ним товаришують
Артемон, П'єро, Мальвіна,
А папа Карло
Називає... (Буратіно)

Завдання 3 «Моє хобі»

Ведуча:

Мами і діти демонструють вироби, виготовлені своїми руками.

Журі оцінює 3 завдання.

Завдання 4 «Веселі частівки»

Мами виконують будь-які коломийки, можна разом з дитиною.

Ведуча: Поки наше журі підводить підсумки 4-го конкурсу, ми послухаємо вірші про бабусю і заспіваємо пісню.

Дитина 1

Дуже свою бабусю, маму люблю мамину
У неї багато зморшок, а на лобі – сива пасмо
Так і хочеться доторкнутися, а потім поцілувати

Дитина 2

Бабусю-голубушку я люблю, хлопці
Вітаю я з днем Восьмого березня!
Пісня «У мене є бабуся»

Журі оголошує підсумки конкурсу 4

Ведуча: Завдання 5 «Стань дитиною»

У тому, що наші мами найкращі співачки в світі, ми вже переконалися. А зараз подивимося, наскільки добре вони знають своїх дітей, їх звички, ходу, чи зможуть вони їм наслідувати.

Будь ласка, продемонструйте, як ваша дитина

- прокидається
- чистить зуби, вмивається
- виглядає в дзеркало
- одягається
- сідає на стілець
- їсть улюблене блюдо
- йде в дитячий садок

– грає зі своєю іграшкою

Журі підводить підсумки конкурсу.

Ведуча: А тепер подивимося, як наші діти зображують своїх мам.

Пограємо в гру «Мама збирається на роботу»

Завдання 6 «Давайте потанцюємо»

Ведуча: Наші мами чудово співають. Напевно вони також добре і танцюють. Зараз для кожної мами прозвучить «своя» музика. Під цю музику потрібно виконати танець, який відображав би характер мелодії. Танцювати можна і разом зі своєю дитиною.

Учасники по черзі виконують завдання.

Ведуча: Я думаю всім хлопцям теж хочеться потанцювати. Тому запрошую всіх в дружний хоровод.

Діти виконують хоровод «Веснянка»

Підсумки завдання 6

Завдання 7 «Граємо в казку»

На столі розкладені листочки з написами: Весна, Вітер, Листочки, Вовк, Собака, Принцеса, Принц на коні. І предмети: вінок для весни, хустинку для принцеси, дерев'яні ложки і дерев'яна конячка. Мама по черзі тягнуть жереб, з'ясовуючи, яку роль кожна з них буде грати.

Ведуча: Тепер мами знають, кого їм належить зображати в нашій казці. Зараз я попрошу їх взяти зі столу предмети, які їм знадобляться, а потім прочитаю казку. Кожна учасниця конкурсу в потрібний час буде зображувати дію свого персонажа.

Казка

Прийшла весна, боязко подув вітерець, пішов перший весняний дощик, зашелестіли дерева листочками. Далеко в лісі завив голодний вовк. У відповідь люто загавкав собака. А в красивому замку гірко плакала принцеса: її не пустили на бал. Раптом здалеку почувся тупіт копит, це приїхав принц, він посадив принцесу на коня і вони разом поскакали на бал.

Журі оцінює останнє завдання.

Ведуча: Поки журі підводить підсумки конкурсу, давайте заспіваємо ще одну пісню «Ми маленькі козачата»

Ведуча: Дорогі діти і гості! Ось і закінчився наш конкурс «Міс мама». Ви, напевно, погодитеся зі мною, що дуже важко вибрати найкращу маму, тому що всі вони чарівні, привабливі, винахідливі, кмітливі, швидкі та вправні. Тому кожна з них стала переможницею нашого конкурсу у різних номінаціях.

Кожна мама нагороджується однієї з номінацій

– Міс «Господарочка»

– Міс «Грація»

– «Супермама»

– Міс «Креативність»

– Міс «Елегантність»

– Міс «Чарівність»

– «Міс мама»
Мами отримують грамоти, дипломи, а дітям вручають частування.

День відкритих дверей «Професії моїх батьків»

Мета: Поглибити уявлення дітей про різноманітність професій, важливість і значення кожної з них. Розвивати творчу уяву дітей, логічне мислення, розмовне мовлення. Виховувати пізнавальний інтерес до різних професій.

Хід заходу:

Читання вихователем вірша:

«Ставайте діти у гурті зустрілися ми знову
Про славні руки золоті я поведу розмову
Ті руки звичні до землі, будують, вміють шити
Ми часто ба чим мозолі на їх долонях діти
Всі вдячні золотим рукам я теж їх поважаю
Тож хочу розповісти вам усе про них, що знаю»

Діти ви певно здогадались, що умілі руки-то руки ваших тат імам, людей будь-яких професій. Одні з них будують будинки інші лікують хворих. А ким працюють ваші батьки? Вихованці розглядають ілюстрації, називають професії людей, які працюють з дітьми. Відповідають на запитання: «Люди, яких професій носять білі халати?»

Діти вирушають в подорож вулицею «Вулицею майстрів».

Вихователь читає гумореску і діти дізнаються про яку професію піде мова:

«Йшов яось-тол Гриць селом, а дружки питали:

Що брат, боляче було,

Коли зуба рвали?

– Ні, відказує Грицько,-

Не дуже боліло

Так, чого ти так кричав в лікаря щосили?

Та тож лікар так кричав

Бо я став брикатися

Щипці йому поламав і вкусив за пальця».

Мама дівчинки знайомила дітей із професією стоматолога.

Вона показала цікавий відеоролик, про лікування зубів та перевірила їх в дітей.

Діти дякували мамі за змістовну, цікаву розповідь.

Наступна зупинка «Лікарня». Мама лікар-лаборант(бактеріолог), яка розповіла дітям та підготувала відеозапис про бактерії.

Діти подякували та вирушили на *«Швейну фабрику».*

Читання вихователем вірша:

«Є правило кравецьке і просте:

Сім раз відмір, а раз відріж!

І щоб костюм пошити по зросту,

Потрібно мірку зняти раніш

Твій одяг вийде мов картинка:

Все по тобі рукав і спинка

Тож на примірці так годиться

Стій рівно і не смій крутиться!»

Мама однієї з вихованки ознайомила дітей з професією швачки.

Вона провела з дітьми гру «Склади одне ціле» та показала викройку та пошиття чобітка до Дня Святого Миколая.

Дякуючи їй діти вирушають у *«Військове училище».*

Вихователь. Ми живемо на Україні. На землі багато різних країн, але не всі країни живуть дружно. Інколи виникають війни. Тому в кожній країні є своя армія. В армії служать: солдати, офіцери, генерали. Усі вони захисники Батьківщини. Кожна військова професія дуже почесна і важлива.

Тато - підполковник розповів дітям про військову підготовку та провів з ними тренування.

Вихователь. Найбільше багатство-це здоров'я. Щоб бути здоровим потрібно займатись фізкультурою і спортом.

Знайомство дітей з професією-вихователь з фізкультури. Вона провела з дітьми «горіховий» масаж.

Вихователь. Діти ви станете дорослими і теж оберете професію. Яку б професію ви обрали?

Відповіді дітей.

Проводиться гра: «Раз, два, три професію обери».

Лікар-стоматолог

Швачка

Стоматологічний центр «Атланта»

Виховання казкою

Казки можна сміливо назвати одним з найбільш ефективних засобів виховання дитини. Ні для кого не секрет, що діти навчаються в грі, а казка - це та ж гра, тільки гра в уяві. Дитину набагато простіше навчити якихось навичок під час гри - так само і пояснити йому щось набагато простіше за допомогою казок ...

А тому, якщо дорослий бажає навчити свою дитину якимсь навичкам, виховати в ньому якісь риси характеру, прищепити відчуття добра і зла, пояснити йому якісь істини, підтримати малюка, - доведеться розбудити свою фантазію, напружити пам'ять, згадавши мову дитинства - казку.

Чому саме казки є настільки потужним інструментом для виховання, навчання дітей? Тому що діти мислять образами. І найкращим способом дати якісь істини дитині за допомогою образів є саме казка. Так, малюк, представляючи для себе образи, починає розуміти внутрішній світ героїв, вірити разом з ними в те, що добро перемаже, співпереживати цьому. Крім того, що казка є просто приємним проведенням часу, вона ще здатна зняти стан тривоги, хвилювання у дитини.

Казки можна розглядати і в ширшому аспекті: за допомогою казки можливо подолати негативні сторони особистості, яка тільки починає формуватися, але батьки повинні пам'ятати, що вибрати казки слід дуже

уважно, звертаючи увагу на особливості психоемоційного розвитку дитини.

Фантазія дитини може бути спрямована як у позитивний, так і в негативне русло. Батьки повинні про це пам'ятати і контролювати думки і фантазії дитини, розмовляючи з ним кожного разу після прочитання казки. Починати завжди краще з чарівних казок з простим сюжетом.

Вихователь разом з дітьми та батьками показали казку «Колобок» за допомогою лялькового театру.

Театр «Веселка»

Українська народна казка «Колобок»

Вихователь: Діти, сьогодні ми потрапимо в казкову країну, в чарівний ліс, де зустрінемося з казкою. Давайте, ми разом скажемо такі слова: «Ми в чарівний ліс підемо, казку в лісі ми знайдемо, кругом себе повернись, казко, де ти? Нам з'явись. Ось ми і в лісі».

Автор: Були собі дід та баба та дожились уже до того, що й хліба нема. Дід і просить:

– *Дід:* Бабусю! Спекла б ти колобок!

– *Баба:* Та з чого ж я спечу, як і борошна нема?

– *Дід*: От, бабусю, піди в хижку та назмітай у засіку борошенця, то й буде колобок.

Автор: Послухалась баба, пішла в хижку, назмітала в засіку борошенця, витопила в печі, замісила гарненько борошно, спекла колобок та й поклала на вікні, щоб простигав.

А він лежав, лежав на вікні, а тоді з вікна на призьбу, а з призьби на землю в двір, а з двору за ворота та й побіг покотився дорогою. Біжить та й біжить дорогою, коли це назустріч йому зайчик збирає капусту тай співає пісню:

Колобок: «Я страшений боягуз,
Всіх на світі я боюсь
В полі, лісі навкруги
Скрізь у мене вороги
Часом лізу я у шкоду,
Їм капусту на городах

– *Зайчик*: Колобок, колобок, я тебе з'їм!

– *Колобок*: Не їж мене, зайчику-лапанчику, я тобі пісеньки заспіваю:

– *Зайчик*: Ану заспівай!

Колобок: Я по засіку метений, Я із борошна спечений, – Я від баби втік, Я від діда втік, То й від тебе втечу!

Автор: Та й побіг знову. Біжить та й біжить... Перестриває його вовк (сумний, ображений, каже Колобку):

Вовк: від мене всі втікають,
І злим мене вважають,
Мене у ліс женуть,
Овечок стережуть,
Щоб я їх не поцупив
Не показав їм зуби.

А що ж бо я зроблю,
Як м'ясо так люблю?

– *Вовк*: Колобок, колобок, я тебе з'їм!

– *Колобок*: Не їж мене, вовчику-братику, я тобі пісеньки заспіваю.

– *Вовк*: Ану заспівай!

Колобок: Я по засіку метений, Я із борошна спечений, – Я від баби втік, Я від діда втік, Я від зайця втік, То й від тебе втечу!

Автор: Та й побіг... Аж іде ведмідь (несе бочку меду)

Ведмідь: Мед корисний, ароматний
Ведмедикам подобається кошлатим.

Бджілці я лист напишу,
А в листі – жу-жу, жу-жу
Я їй меду замовлю!

Автор: назустріч йому котиться Колобок

Ведмідь: Колобок, колобок, я тебе з'їм!

– *Колобок*: Не їж мене, ведмедику, я тобі пісеньки заспіваю.

– *Ведмідь*: Ану заспівай!

Колобок: Я по засіку метений, Я із борошна спечений, – Я від баби втік, Я від діда втік, Я від зайця втік, Я від вовка втік, То й від тебе втечу!

Автор: Та й побіг. Біжить та й біжить дорогою. (назустріч йде лисичка, збирає квіти та співає пісеньку):

Я лисичка, я сестричка, не сиджу без діла

Я гусятка пасла, полювать ходила

А тепер у неділю, треба відпочити

Свою хатку гарнесенько треба покрасити

А, щоб краща, а щоб краща була моя хатка,

Піти треба у гаєчок, квіточок нарвати.

Лисичка: О, кого, я бачу? Колобок, колобок, я тебе з'їм!

– *Колобок:* Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісеньки заспіваю.

– *Лисичка:* Ану заспівай!

Колобок: Я по засіку метений, Я із борошна спечений, – Я від баби втік, Я від діда втік, Я від зайця втік, Я від вовка втік, Від ведмедя втік, То й від тебе втечу!

– *Лисичка:* Ну й пісня ж гарна! От тільки я недочуваю трохи. Заспівай-бо ще раз та сідай до мене на язик, щоб чутніше було.

Автор: Колобок скочив їй на язик та й почав співати:

Колобок: Я по засіку метений

Автор: А лисичка – гам його! Та й з'їла!

Ось і казочці кінець, а хто слухав молодець!